

Kvartalsvis investeringsstatistikk for industri, bergverksdrift og kraftforsyning 2009

Quarterly investment statistics for manufacturing,
mining & quarrying and electricity supply 2009

I denne serien publiseres hovedsakelig primærstatistikk, statistikk fra statistiske regnskapssystemer og resultater fra spesielle tellinger og undersøkelser. Serien har først og fremst referanse- og dokumentasjonsformål. Presentasjonen skjer vesentlig i form av tabeller, figurer og nødvendig informasjon om datamaterialet, innsamlings- og bearbeidingsmetoder, samt begreper og definisjoner. I tillegg gis det en kort oversikt over hovedresultatene. Serien omfatter også Statistisk årbok.

© Statistisk sentralbyrå, januar 2010	Standardtegn i tabeller	Symbol
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Tall kan ikke forekomme	.
	Oppgave mangler	..
	Oppgave mangler foreløpig	...
ISBN 978-82-537-7737-5 Trykt versjon	Tall kan ikke offentliggjøres	:
ISBN 978-82-537-7738-2 Elektronisk versjon	Null	-
	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Emne: 08.03.30	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
	Foreløpig tall	*
	Brudd i den loddrette serien	—
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Forord

Publikasjonen inngår i serien Norges offisielle statistikk (NOS) og inneholder en detaljert, metodisk beskrivelse av undersøkelsen ”Kvartalsvis investeringsstatistikk – industri, bergverksdrift og kraftforsyning”.

Formålet med denne NOS er å gi en innføring i grunnleggende prinsipper samt definisjoner og metoder ved utarbeiding av statistikken. Målgruppen er brukere av investeringsdata. Publikasjonen er også tilgjengelig på Statistisk sentralbyrå sin hjemmeside på Internett, <http://www.ssb.no/emner/08/03/30/>.

Stein Bakke ved Seksjon for industristatistikk har skrevet dette dokumentet. Ansvarlig seksjonssjef er Lise Dalen McMahon.

Statistisk sentralbyrå,
Oslo/Kongsvinger, 8. desember 2009

Øystein Olsen

Nils Håvard Lund

Preface

This publication gives a detailed description of the survey Quarterly investment statistics for manufacturing, mining and quarrying and electricity supply.

Users of the quarterly investment survey require information on how the statistics have been assembled, the definitions used and what the statistics cover. Such knowledge might be of vital importance for the correct interpretation of the time series. General principles together with definitions and methods related to the construction of the survey are described in the following chapters. The publication is also available on the Internet: <http://www.ssb.no/emner/08/03/30/>.

Mr. Stein Bakke at the Division for Manufacturing Statistics has prepared the publication. Head of division is Mrs. Lise Dalen McMahon.

Statistics Norway
Oslo/Kongsvinger, 8 December 2009

Øystein Olsen

Nils Håvard Lund

Innhold

1. Hovedresultater og bruk av tabellene	7
1.1. Hovedresultater, 4. kvartal 2009	7
1.2. Bruk av tabellene	7
2. Bakgrunn og formål	8
2.1. Formål og historie	8
2.2. Brukere og anvendelsesområder	8
3. Om produksjon av statistikken	9
3.1. Omfang	9
3.2. Datakilder	9
3.3. Utvalg	9
3.4. Datainnsamling	9
3.5. Kontroll og revisjon	10
3.6. Beregninger	11
3.7. Konfidensialitet	14
3.8. Sesongjustering	14
4. Begreper, kjennemerker og grupperinger	15
4.1. Definisjoner av begreper og kjennemerker	15
4.2. Standard klassifikasjoner	16
5. Feilkilder og usikkerhet	17
5.1. Måle- og bearbeidingsfeil	17
5.2. Frafallsfeil	18
5.3. Utvalgsfeil	18
5.4. Andre feil	18
6. Sammenlignbarhet og sammenheng	19
6.1. Sammenliknbarhet over tid og sted	19
6.2. Sammenheng med annen statistikk	19
7. Tilgjengelighet	19
7.1. Referanser og annen dokumentasjon	19
Vedlegg	
1. Spørreskjema	29
2. Tabellene som publiseres	30
3. Næringer som omfattes av undersøkelsen	42
4. Serier som publiseres	43
5. Oversikt over næringer som inngår i de ulike varettyper	44
6. Dekningsgrad, andel av totalinvesteringer og stratuminndeling	45
7. Oppbygning Standard for næringsgruppering (SN2007)	47

Contents

Summary in English	20
Main results, Q4 2009	20
2. Background and purpose.....	20
3. Statistics production	21
3.1. Population.....	21
3.2. Data sources	21
3.3. Sampling.....	21
3.4. Collection of data	21
3.5. Control and revision.....	22
3.6. Estimation.....	22
3.7. Confidentiality	24
4. Concepts, variables and classifications.....	24
4.1. Definitions of concepts and variables	24
4.3. Standard classifications	26
5. Sources of error and uncertainty	26
5.1. Measurement and processing errors	26
5.2. Non-response errors.....	27
5.3. Sampling errors	27
5.4. Other sources of error.....	27
6. Comparability and coherence	28
6.1. Comparability over time and space.....	28
6.2. Coherence with other statistics.....	28
7. Availability.....	28
7.1. Publications	28

1. Hovedresultater og bruk av tabellene

1.1. Hovedresultater, 4. kvartal 2009

Foreløpige tall for 2009 viser at samlede investeringer i industri, bergverksdrift og kraftforsyning vil beløpe seg til om lag 40,2 milliarder kroner – målt i løpende priser. Resultatet ligger 18 prosent under tilsvarende tall for i fjor. Kraftig nedgang i industriinvesteringene er årsaken til utviklingen. 2010-anslaget antyder et ytterligere fall i investeringsnivået, og nok en gang er det industrien som trekker ned tallene. Positiv utvikling i kraftforsyning veier opp for en stor del av nedgangen.

Industriens samlede investeringer i 2009 anslås til 22,6 milliarder kroner, målt i løpende priser. Nivået er nedjustert fra forrige måling og ligger 30 prosent under tilsvarende tall for 2008. Fallende investeringer i næringen kjemiske råvarer er en viktig årsak til nedgangen. Avslutning av flere store prosjekter innen solcellerelatert virksomhet medvirket sterkt til dette. Andre næringer med et merkbart lavere investeringsnivå enn i fjor er metallindustri, maskinindustri samt gummi-, plast- og mineralsk industri. Investeringene i næringsmiddelindustrien er fortsatt høye.

Sesongjusterte tall for utførte kvartalsvise investeringer i industrien gikk ned med 16 prosent fra andre til tredje kvartal i år. Utviklingen er delvis et resultat av at flere store prosjekter nå er ferdige. I tillegg registreres det en nedgang i det generelle investeringsnivået.

2010-tallene antyder en ytterligere nedgang i industriinvesteringene. Svake tall for næringene metallindustri og produksjon av kjemiske råvarer medvirker sterkt til dette. En gradvis omlegging til færre og større fabrikkplanlegg gir grunnlag for økte investeringer i næringsmiddel- og drikkevareindustrien.

Nye data for bergverksdrift viser at samlede investeringer i 2009 vil beløpe seg til 2,3 milliarder kroner, målt i løpende priser. Resultatet ligger hele 126 prosent over tilsvarende tall for 2008. To store enkeltprosjekter som sammenfaller i tid medvirker sterkt til økningen. 2010-anslaget for næringen antyder et mer normalt investeringsnivå neste år.

Foreløpige tall for kraftforsyning viser at samlede investeringer i 2009 vil beløpe seg til 15,3 milliarder kroner, målt i løpende priser. Dette er om lag samme resultat som tilsvarende anslag i 2008. 2010-tallene viser en vekst på 21 prosent neste år. Utsikter til økte investeringer i produksjons- og overføringskapasitet for elektrisk strøm medvirker sterkt til oppgangen.

1.2. Bruk av tabellene

Hvert kvartal mottar Statistisk sentralbyrå verdioppgaver over utførte investeringer i foregående kvartal samt antatte investeringer i inneværende kvartal (se vedlegg 1). For å oppnå best mulig anslag for inneværende år, blir bedriftene også bedt om å oppgi antatte investeringer for resterende kvartaler. I arbeidet med nasjonalbudsjettet er det behov for anslag over investeringsutgifter i det kommende år. Derfor spørres det også om dette.

Innsamlede data publiseres i 6 tabeller (se vedlegg 2). Nedenfor følger en kort beskrivelse av hver enkelt av dem:

Tabell 1 viser utviklingen i antatt investeringsnivå for industri, bergverksdrift og kraftforsyning over en periode på 7 kvartaler. I tillegg angis summen av utførte investeringer. Avvik mellom antatte- og utførte investeringer oppgis i prosent. Tabellen gir dermed en pekepinn på usikkerhet knyttet til estimatene på et gitt tidspunkt.

Tabell 2 viser endringer i antatte investeringer – sammenlignet med foregående kvartal – samt tilsvarende resultater registrert på samme tid forrige år. Tallene indikerer hvilket nivå utførte investeringer for året kommer til å ligge på.

Tabell 3 oppgir summen av antatte og utførte investeringer for året, samt endring i prosent fra foregående kvartal og tilsvarende resultater forrige år.

Tabell 4 viser utviklingen i antatt investeringsnivå for industri over en periode på 7 kvartaler. I tillegg angis summen av utførte investeringer. Avvik mellom antatte- og utførte investeringer oppgis i prosent. Tabellen gir dermed en pekepinn på usikkerhet knyttet til estimatene på et gitt tidspunkt.

Tabell 5 viser summen av utførte investeringer i industrien gjennom årets 4 kvartaler. Tabellen gir oversikt over utviklingen i kvartalsvis investeringsnivå fra år til år.

Tabell 6 viser utviklingen i antatt investeringsnivå for kraftforsyning over en periode på 7 kvartaler. I tillegg angis summen av utførte investeringer. Avvik mellom antatte- og utførte investeringer oppgis i prosent. Tabellen gir dermed en pekepinn på usikkerhet knyttet til estimatene på et gitt tidspunkt.

2. Bakgrunn og formål

2.1. Formål og historie

Endringer i samlet investeringsnivå for industri, bergverksdrift og kraftforsyning utgjør en viktig indikator på utviklingen i innenlandsk etterspørsel etter kapitalvarer. Formålet med statistikken er å synliggjøre slike variasjoner. Seksjon for industristatistikk (S470) er ansvarlig for undersøkelsen. Finansieringen dekkes over statsoppdraget. Produktnummer er 2550, mens emnenummer er 08.03.30. Statistikken er ikke underlagt EU-rettsakt.

Undersøkelsen ble første gang publisert i 1965. En videreutviklet versjon – aggregert etter næringsstandarden ISIC Rev. 2 – kom ut i 1973. I 1996 ble ISIC Rev. 2 erstattet av næringsstandarden SN94. Senere er oppdaterte versjoner av SN tatt i bruk ved beregning av statistikken. I perioden 2003-08 var det SN2002 som ble benyttet. Fra og med 2009 har man gått over til SN2007. Historiske serier etter SN2007 er tilbakeregnet til 1990 for toppaggregatene og til 1995 for næringsaggregatene i industrien. Resultatene ligger tilgjengelig i Statistikkbanken.

Statistikken gjennomgikk en større revisjon i år 2000. Dekningsgraden ble høynet med utgangspunkt i et nytt utvalg som ble trukket i 1995, mens næringskodingen ble revidert på bedriftsnivå. Til og med utgangen av 2003 ble resultatene beregnet som rene summer av rapporterte utvalgstill. For å heve kvaliteten på undersøkelsen samt bedre sammenlignbarheten med annen kvantitativ statistikk, vedtok man å lage estimerte populasjonstill fra og med 2004. Dette gav et nivåskift i undersøkelsen.

2.2. Brukere og anvendelsesområder

Interne brukere er hovedsakelig Seksjon for nasjonalregnskap og Forskningsavdelingen. Her inngår statistikken i beregningen av Kvartalsvis nasjonalregnskap og i grunnlagsdataene til Konjunkturtendensene. Eksterne brukere er finans- og analysemiljøene samt ulike offentlige instanser (Finansdepartementet, Norges Bank mfl.).

3. Om produksjon av statistikken

3.1. Omfang

Populasjonen er definert ved Bedrifts- og foretaksregisteret (Bof) og omfatter alle aktive bedriftsenheter innenfor bergverksdrift (05, 07, 08, 09.9), industri (10-33) og kraftforsyning (35). Trekkpopulasjonen omfatter normalt sett ikke enheter med færre enn 10 sysselsatte. Statistikken har bedrift som grunnleggende enhet fordi bedrifter i større grad enn foretak driver avgrensbar og homogen aktivitet.

3.2. Datakilder

Undersøkelsen anvender skjemadata fra utvalgsbedriftene samt bedriftsopplysninger fra Bof. Bof er SSB sitt register over alle juridiske enheter og bedrifter i privat og offentlig sektor i Norge. I beregningene benyttes også data fra de årlige strukturundersøkelsene (Industristatistikk for industri og bergverksdrift samt Elektrisitetsstatistikk for kraftforsyning.)

3.3. Utvalg

Det opprinnelige utvalget besto av cirka 1500 enheter, men i 1995 ble dette øket til i overkant av 2000. Bakgrunnen for endringen var overgang til ny næringsklassifisering (SN94) samt et ønske om å styrke kvaliteten i næringer med lav dekningsgrad. I dag (2009) er det i underkant av 1900 enheter i utvalget. Disse utgjør 9 prosent av bedriftspopulasjonen til industri og bergverk og 38 prosent av foretakspopulasjonen til kraftforsyning (SN2007). Utvalget dekker 76 prosent av investeringene i industri og bergverk og 89 prosent av investeringene i kraftforsyning.

Utvalgsplanen krever at alle bedrifter med mer enn 100 sysselsatte skal være med i utvalget. I tillegg inkluderes alle større investeringsprosjekter med tilknytning til bergverksdrift, industri eller kraftforsyning. Basert på stratifisering og optimal allokering trekkes øvrige bedrifter med en trekk sannsynlighet som er proporsjonal med størrelsen på bedriften – målt i antall sysselsatte. I utgangspunktet skal utvalget ikke inkludere bedrifter med mindre enn 10 sysselsatte, men det er enkelte unntak fra regelen. Dette gjelder enheter under oppbygging som ikke har registrerte sysselsettingstall, enheter i kraftforsyningsnæringen som mangler dekkende sysselsettingstall og enheter i næringer med få aktører.

Utvalgets stratuminnndeling:

- Stratum 1: 100 sysselsatte eller flere
- Stratum 2: 50 - 99 sysselsatte
- Stratum 3: 20 - 49 sysselsatte
- Stratum 4: 10 - 19 sysselsatte
- Stratum 5: Færre enn 10 sysselsatte

For å sikre stabil dekningsgrad for utvalget, suppleres dette hvert år i 2. kvartal. Ved suppleringsinnlemmes alle bedrifter med flere enn 100 sysselsatte som ikke er med i statistikken. I tillegg gjennomføres det proporsjonal trekning i hvert stratum for å erstatte enheter som har opphørt i løpet av kalenderåret.

3.4. Datainnsamling

Undersøkelsen er underlagt svarplikt med hjemmel i Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå av 16. juni 1989 nr. 54, §§ 2.1, 2.2 og 2.3. Datainnsamlingen skjer postalt ved innsending av papirskjema eller elektronisk ved overføring av data via IDUN. Om lag 70 prosent av oppgavegiverne benytter Internett som overføringsmedium (2009). Papirskjema og følgeskriv sendes ut i midten av kvartalets første måned. Svarfrist er den 5. i kvartalets midterste måned. Alle

enheter i utvalget som har registrert en e-postadresse får også tilsendt en e-post med informasjon om at elektronisk spørreskjema er gjort tilgjengelig på IDUN.

Oppgaven skal fylles ut av den enkelte bedrift, men i visse tilfeller besvares den sentralt for flere bedrifter under samme foretak. Bedriftsenheter som unnlater å svare innen fristen mottar "Varsel om tvangsmulkt" cirka en uke etter at denne er utgått. Ny frist for innlevering av oppgaven settes til en uke etter utsendelsesdatoen for varselet. Enheter som fortsatt unnlater å svare mottar "Vedtak om tvangsmulkt" cirka en uke etter den nye fristens utløp. For å unngå at vedtaket blir satt ut i livet, må oppgaven komme SSB i hende innen 4 dager. Vanligvis mottas om lag 70 prosent av skjemaoppgavene innen fristen. Ved publisering ligger tallet på rundt 97 prosent.

3.5. Kontroll og revisjon

Registrering og verifisering av rapporterte data utføres ved SSB sin datafangstenhet på Kongsvinger, hovedsakelig ved hjelp av optisk lesing av papirskjema eller ved innlasting av filer med skjemadata fra IDUN. Sent innkomne papirskjema, samt fakser, registreres manuelt. Arbeidet pågår helt frem til dagen før publisering. Registrerte data overføres fortløpende til statistikkansvarlig for videre kontroll og revisjon.

3.5.1. Mikro- og makrokontroll

Revisjonsprosessen er todelt. Først utføres løpende revisjon i sammenheng med registrering. Dette innebærer at alle data som overføres til fagsystemet gjennomgår en maskinell kontroll for beregning av avvik i forhold til rapporterte tall i foregående periode. Statistikkansvarlig vurderer avvikene og overfører enheter hvor det er mistanke om feil til en egen revisjonsliste. En revisjonsmedarbeider tar kontakt med dem som står på listen og får verifisert eller rettet opp data for disse enhetene. Andre fase av revisjonen starter om lag tre uker før publisering. Nå gjennomføres en ny maskinell gjennomgang av innrapporterte data. Revisjonsprogrammer på mikro- og makronivå benyttes i dette arbeidet som gjennomføres flere ganger frem mot publisering.

Ved revisjon av mikrodata kjøres det et SAS-program som lister ut de enhetene som har investert eller antar å investere for et beløp som utgjør mer en 10 prosent av næringens totale investeringsnivå i foregående år. Disse ekstremene gjennomgås nøye, og bedriftene kontaktes ved mistanke om feilaktig rapportering. Videre kontrolleres det for avvik fra foregående undersøkelse. Dette skjer ved at det kjøres et SAS-program som lister ut de 10 største avvikene i samtlige næringer. Mange av enhetene har allerede blitt kontaktet under den løpende revisjonsprosessen. Bakgrunnen for avviket vil dermed være ført opp som en merknad knyttet til skjemaet.

Følgende sammenheng benyttes for å beregne totaldifferansen mellom tall rapportert i inneværende- og foregående kvartal for hver enkelt bedrift:

$$(1) \quad x_i^{totaldiff} = |x_i^{diff}(t) + x_i^{diff}(t+1)|$$

Hvor $x_i^{diff}(t)$ er differansen mellom tall for bedrift i rapportert inneværende og forrige kvartal for inneværende år:

$$(2) \quad x_i^{diff}(t) = x_i^k(t) - x_i^{k-1}(t)$$

og $x_i^{diff}(t+1)$ er tilsvarende differanse for neste år:

$$(3) \quad x_i^{diff}(t+1) = x_i^k(t+1) - x_i^{k-1}(t+1)$$

Av erfaring viser det seg at innrapporterte data stort sett er korrekte og at store differanser fra tidligere rapporteringer som oftest skyldes ny informasjon/konkretisering av investeringsplanene.

Makrorevisjon omfatter kontroll av data på aggregerte nivåer ved hjelp av figurer og tabeller. Hovedpoenget med slike kontroller er å avdekke resultater på publiseringsnivå som virker usannsynlige. Dette gjøres ved å se på det historiske forløpet til hver enkelt tidsserie. Dersom det oppdages serier med ekstreme forløp, gjennomføres fornyet granskning av mikrodata. Eventuelle feil ved overføring av data til FAME, samt feil i datagrunnlaget, avdekkes her. I ettertid foretas det også sammenligninger opp mot den årlige industristatistikken.

3.5.2 Imputering

Imputering ved *totalt frafall* utføres ved at rapporterte data fra foregående kvartal fordeles på utførte og antatte investeringer. Rutinen anvendes bare for ikke-kritiske enheter da de andre vil bli kontaktet ved manglende rapportering.

Imputeringsmetoden er maskinell og bygger på en variant av cold deck-metoden, se tabell 1.

Tabell 1: Imputering

	Utførte investeringer (forrige kvartal)	Antatte investeringer (inneværende kvartal)	Antatte investeringer (resten av året)	Antatte investeringer (neste år)
Rapportert foregående kv. .	A	B	C	D
Imputerte verdier 1. kvartal ...	B	1/4D	3/4D	-
Imputerte verdier 2. kvartal ...	B	1/3C	2/3C	D
Imputerte verdier 3. kvartal ...	B	1/2C	1/2C	D
Imputerte verdier 4. kvartal ...	B	C	0	D

Utførte investeringer imputeres ved å bruke kvartalsanslaget fra foregående kvartal gitt for samme periode. Det vil si at "imputert A" = "B rapportert i det foregående kvartal" jf. tabellen over. Med andre ord forutsetter man at bedriftens kvartalsanslag tilsvarer de faktiske investeringer.

Antatte investeringer inneværende kvartal samt resten av året imputeres ulikt i forskjellige kvartaler. I første kvartal bruker man bedriftens rapporterte data fra fjerde kvartal året før. Anslagene for neste år (D) benyttes da for å imputere antatte investeringer i inneværende år. De imputerte verdiene fordeler seg mellom inneværende kvartal og resten av året som vist i tabellen over. I andre til fjerde kvartal bruker man rapporterte tall for resten av året (C) til å imputere antatte inneværende kvartal og resten av året. Tabellen over viser hvordan C fordeler seg i de ulike kvartaler. I fjerde kvartal vil antatte inneværende kvartal og resten av året være samme periode. Det blir derfor ikke imputert verdier i dette tilfellet.

Antatte investeringer neste år imputeres ikke i første kvartal. Dette fordi vi ikke har mottatt anslag for denne perioden tidligere. Serier for antatte investeringer neste år, registrert i første kvartal, publiseres heller ikke da disse anslagene regnes som svært usikre på dette tidspunkt. I andre til fjerde kvartal videreføres anslaget for neste år gitt i det foregående rapporteringskvartal.

Partielt frafall imputeres ikke. Det vil si at blanke felt betraktes som null. Dersom en bedrift ikke oppgir anslag for neste års investeringer, aksepteres dette. Man forsøker imidlertid å få større enheter til å oppgi anslag på samme tidspunkt fra år til år.

3.6. Beregninger

Utvalgsdata blåses opp til populasjonsnivå ved hjelp av rateestimering. Grunnlag for beregning av raten er investeringstall fra de årlige strukturundersøkelsene

(Industristatistikk for industri og bergverksdrift samt Elektrisitetsstatistikk for kraftforsyning). Metoden beskrives nærmere i kommende avsnitt.

3.6.1. Estimering av populasjonstall for utførte kvartalsvise investeringer

I forkant av rateestimeringen deles populasjon og utvalg inn i delmengder. Først grupperes bedriftsenhetene med utgangspunkt i laveste publiseringsnivå som er tilnærmet lik 2-sifret NACE (SN2007). Deretter stratifiserer man disse gruppene. Populasjonstall beregnes for publiseringsnivå x stratum.

Populasjonsenhetene stratifiseres på bakgrunn av bedriftenes gjennomsnittlige investeringsnivå fra strukturundersøkelsene. De tre siste tilgjengelige årgangene for Industristatistikk og Elektrisitetsstatistikk danner grunnlag for beregningen av dette (i 2009 benyttes strukturundersøkelsene for 2005 til 2007 etc.). Denne treårsperioden er videre omtalt som rateperioden. Før de gjennomsnittlige investeringene beregnes for rateperioden blir de årlige investeringstallene fra strukturundersøkelsene kvartalsfordelt på bakgrunn av sesongmønsteret fra den Kvartalsvise investeringsstatistikken. Når $y_{t,k}^i$ er investeringer (y) fra strukturstatistikken for bedrift i i år t og kvartal k , får vi at de gjennomsnittlige investeringene for en bedrift i i rateperioden kan uttrykkes som i (1):

$$(1) \bar{y}_{t-2,t-4,k}^i = \frac{y_{t-2,k}^i + y_{t-3,k}^i + y_{t-4,k}^i}{3}$$

Ved hjelp av de kvartalsfordelte gjennomsnittlige investeringene for rateperioden klassifiseres bedriftsenhetene innenfor 4 ulike strata i hvert publiseringsnivå.

Stratum 1: De største prosjektene i hvert publiseringsnivå
 Stratum 2: Bedrifter med store investeringer
 Stratum 3: Bedrifter med mellomstore investeringer
 Stratum 4: Bedrifter med små eller ingen investeringer.

Følgende grenseverdier i datamaterialet benyttes for å dele populasjonen inn i homogene strata:

Stratum 1: Gj.sn investeringer i rateperioden $\geq 99,5$ prosentilen
 Stratum 2: $99,5$ prosentilen $>$ gj.sn investeringer i rateperioden ≥ 95 prosentilen
 Stratum 3: 95 prosentilen $>$ gj.sn investeringer i rateperioden ≥ 90 prosentilen
 Stratum 4: Gj.sn investeringer i rateperioden < 90 prosentilen

På samme måte som populasjonen stratifiseres i rateperioden, må utvalget stratifiseres i estimeringskvartalet. For å gruppere utvalgsbedriftene, benyttes grenseverdiene for de fire strataene sammen med investeringsnivået som ble rapportert til den kvartalsvise investeringsstatistikken i estimeringskvartalet.

Følgende notasjon blir benyttet:

- $\hat{Y}_{t,k}^s$ er populasjonsestimatet for stratum s i år t og kvartal k
- $N_{t-2,t-4,k}^s$ er bedriftene i populasjonen i stratum s i rateperioden
- $n_{t-2,t-4,k}^s$ er utvalgsbedriftene i stratum s i rateperioden
- $\bar{y}_{t-2,t-4,k}^{s,i}$ er gjennomsnittsverdien av periodene $t-2$, $t-3$ og $t-4$ (rateperioden) for bedrift i i koblet til stratum s
- $n_{t,k}^s$ er utvalgsbedriftene i stratum s på estimeringstidspunktet

- $x_{t,k}^{s,i}$ er investeringstall fra den kvartalsvise investeringsstatistikken for bedrift i i stratum s

Modellen for beregning av populasjonstall for utførte kvartalsvise investeringer i ett publiseringsnivå kan uttrykkes ved følgende sammenhenger:

For stratum 1:

$$(2) \hat{Y}_{t,k}^1 = \sum_{i=1}^{n_{t,k}^1} x_{t,k}^{1,i}, k=(1,..,4)$$

Stratum 1 estimeres ved å aggregere utvalgstillene siden disse investeringsprosjektene skal være fullt ut dekket i utvalget til investeringsstatistikken.

For stratum 2-4 estimeres populasjonsnivået ved hjelp av følgende rateestimator:

$$(3) \hat{Y}_{t,k}^s = \frac{\sum_{i=1}^{N_{t-2,t-4,k}^s} \bar{y}_{t-2,t-4,k}^{s,i}}{n_{t-2,t-4,k}^s} \sum_{i=1}^{n_{t,k}^s} x_{t,k}^{s,i}, k = (1,..,4), s = (2,..,4)$$

Ved å aggregere de fire strata beregnet i (2) og (3) får vi populasjonsestimatet for hele næringen i et kvartal:

$$(4) \hat{Y}_{t,k} = \sum_{i=1}^s \hat{Y}_{t,k}^i, k = (1,..,4), s = (1,..,4)$$

Det totale populasjonsestimatet for bergverksdrift, industri og kraftforsyning fremkommer ved å summere populasjonsestimatene fra samtlige estimerte næringer.

3.6.2. Estimering av populasjonstall for antatte investeringer

I tillegg til utførte investeringer for foregående kvartal samles det også inn data for antatte investeringer i inneværende kvartal, resten av inneværende år og for det kommende året. Antatte investeringer for populasjonen beregnes ved å anta at forholdet mellom utførte og antatte investeringer for en næring i utvalget er gjeldende for hele populasjonen.

3.6.3. Fordeling av populasjonsestimater på art

Spørreskjemaet til Kvartalsvis investeringsstatistikk ber om artsfordeling av data på:

- maskiner
- transportmidler
- bygg og anlegg

Ved artsfordeling av populasjonstall for utførte- og antatte investeringer forutsettes det at forholdet mellom artene for hvert enkelt publiseringsnivå i utvalget er det samme som i populasjonen.

3.6.4. Tidsserier

Det publiseres resultater for både utførte- og antatte kvartalsvise investeringer. I tillegg kommer aggregerte anslag for inneværende år i sin helhet. Tabellen under

viser hvordan utførte- og antatte investeringer fordeler seg på årsanslagene i ulike publiseringskvartal.

Tabell 2: Aggregerte anslag for inneværende år

Årsanslag 1. kvartal		Antatte 1. kvartal	Antatte resten av året (2.-4. kvartal)
Årsanslag 2. kvartal	Utførte 1. kvartal	Antatte 2. kvartal	Antatte resten av året (3. og 4. kvartal)
Årsanslag 3. kvartal	Utførte 1. og 2. kvartal	Antatte 3. kvartal	Antatte resten av året (4. kvartal)
Årsanslag 4. kvartal	Utførte 1.-3. kvartal	Antatte 4. kvartal	

Aggregerte anslag for neste år blir også publisert i undersøkelsen, men ikke i 1. kvartal da disse tallene anses for å være svært usikre. Til gjengjeld publiseres utførte investeringer totalt for foregående år.

3.7. Konfidensialitet

SSB-fortrolige mikrodataba: Innsamlede data er underlagt taushetsplikt (Statistikkloven §2-4) og vil bli oppbevart og eventuelt tilintetgjort på en forsvarlig måte. Bruk av slik informasjon skal skje i samsvar med de krav som stilles av Datatilsynet.

Serier som ikke publiseres: Offentliggjøring skjer i samsvar med §2.6 i Statistikkloven og SSB sine regler for konfidensialitet. Hovedregelen er at man ikke offentliggjør data dersom disse kan spores tilbake til oppgavegiver. Det vil si tall der færre enn tre enheter ligger til grunn for en celle i tabellen, tall der oppgavegiver står for 90 prosent av verdien eller tall der to selskap står for 95 prosent av verdien. For investeringsstatistikken gjelder dette næringene 05, 12 og 19 (jf. SN2007), samt en rekke serier på lavere aggregeringsnivå. Som hovedregel anses upubliserte serier som fortrolige data.

Bearbeidede data som ikke er offentliggjort: Tallmateriale som ikke er offentliggjort har status som SSB-fortrolige data. Dette innebærer at disse ikke gjøres tilgjengelige uten særskilt godkjenning. Slike særavtaler gjelder kun for interne brukere.

3.8. Sesongjustering

Sesong- og trendtall beregnes for seriene "utførte kvartalsvise investeringer" og "antatte kvartalsvise investeringer" for hovedaggregatet industri. I sesongjusteringsarbeidet benyttes X12-ARIMA.

3.8.1. Prekorrigering

I forkant av sesongjusteringen gjennomføres automatisk prekorrigering av rådata basert på standardopsjoner i X12-ARIMA. Dette innebærer korreksjoner for virkedager og bevegelige helligdager i tilfeller med signifikant og plausibel kalendereffekt innenfor en robust statistisk tilnærming. Det er sjelden aktuelt med denne typen korrigeringer i Kvartalsvis investeringsstatistikk.

3.8.2. Sesongjustering

Sesongjusteringsrutinen bruker et standardoppsett med multiplikativ dekomponering av tidsseriene og fremskriving med Box-Jenkins "Airlines-modell" (ARIMA (0,1,1) (0,1,1)). Sesongmønsteret er klart definert med testverdier (M og Q) innenfor standard akseptgrenser. Det benyttes løpende sesongjusteringsfaktorer. Dette innebærer at de sesongjusterte tidsseriene beregnes på nytt i hvert kvartal (se Rodriguez 1997). For flere detaljer rundt sesongjusteringsrutiner henvises det til "Om sesongjustering" på statistikkens hjemmeområde på Internett, <http://www.ssb.no/kis/>.

4. Begreper, kjennemerker og grupperinger

4.1. Definisjoner av begreper og kjennemerker

4.1.1. Begreper

Bearbeidingsnivå: Nivå for bearbeiding av data i undersøkelsen. Fastsettes med utgangspunkt i NACE-koden.

Foretak: Den minste kombinasjonen av juridiske enheter som utgjør en organisatorisk enhet som produserer varer eller tjenester, og som til en viss grad har selvstendig beslutningsmyndighet, særlig med hensyn til sine løpende ressurser. I de fleste tilfeller vil foretaket være identisk med den juridiske enhet, det vil for eksempel si et aksjeselskap.

IDUN: "Informasjon og datautveksling med næringslivet" er SSB sitt elektroniske system for innrapportering av data via Internett.

Imputering: En estimert verdi når observasjon mangler. Denne beregnes på grunnlag av data for samme bedrift i tidligere perioder (cold-deck) eller data fra andre bedrifter i samme sektor (hot-deck).

Lokal enhet (bedrift): Et foretak, eller del av et foretak, som ligger på et sted og som kan identifiseres geografisk. På eller fra dette stedet utøves det økonomisk aktivitet som, med visse unntak, sysselsetter en eller flere personer for et og samme foretak.

NACE: "Nomenclature Générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes" er EUROSTAT sin offisielle næringsstandard. Denne er basert på FN sin internasjonale næringsstandard, ISIC ("International Standard of Industrial Classification of all Economic Activities").

Partielt frafall: Skjema er kun delvis utfyllt. Vanligvis skyldes dette:

- Forglemmelser
- Mangel på bestemte data

Sesong: Sesongvariasjoner i en tidsserie gjentar seg fra år til år på samme tidspunkt eller i samme periode.

Sesongjusterte tall: Tidsserier hvor kalender- og sesongeffekter er fjernet. Til disse beregningene benyttes X12-ARIMA.

SN: "Standard for næringsgruppering" er en nasjonal tilpassning av NACE.

Tidsserie: En rekke observasjoner på etterfølgende tidspunkter over et visst tidsrom. Hvis observasjonene skjer ved faste intervaller, sier man at tidsserien er diskret i tid.

Trend: En tidsserie av rådata hvor sesongvariasjoner samt tilfeldig variasjon er fjernet.

Totalt frafall: Oppgavegiver lar, systematisk eller usystematisk, være å returnere spørreskjemaet. Vanligvis skyldes slike frafall:

- Organisatoriske endringer (bedriften er nedlagt, fusjonert, fisjonert eller konkurs).
- Utsendelsesfeil (feil adresse, feil kontaktperson e.l.).
- Oppgavegiver unnlater/nekter å delta i undersøkelsen.

Ujusterte tall: Rådata med primærinformasjon fra oppgavegiver.

4.1.2. Kjennermerker

Antatte investeringer: Samlebetegnelse for anskaffelser som bedriftene venter å gjøre på kort og mellomlang sikt. Grunnlaget for disse tallene kan være vedtatte planer, foreløpige antagelser m.m. Generelt er usikkerheten større på mellomlang sikt.

Biler og andre transportmidler: Biler, bedriftsjernbaner, taubaner, transportkraner og andre transportmidler.

Bygg og anlegg (industri og bergverk): Fabrikk-, lager-, og kontorbygg, sosiale velferdsanlegg (ikke boliger), kaier og siloer samt andre industrielle anlegg (eksklusive tomteverdi). Større ombygningsarbeider skal tas med.

Bygg og anlegg (kraftforsyning): Verksted-, lager- og administrasjonsbygg, sosiale velferdsanlegg (ikke boliger), sentral-, regional-, og distribusjonsnett samt andre anlegg (eksklusive fallrettigheter og tomteverdi). Større ombygningsarbeider skal tas med.

Maskiner: Alle former for permanent mekanisk og elektrisk utstyr. Det vil si maskiner (inklusive industriovner), transformatorer, datautstyr (maskinvare og programvare), apparater og deler (inklusive montasje) samt redskap og verktøy som benyttes gjennom flere år.

Investering: Alle anskaffelser av nye varige driftsmidler som har en brukstid på 1 år eller mer. Gjelder også maskiner mv. som fremstilles til eget bruk samt større ombyggingsarbeider. Investeringen skal rapporteres i det året/kvartalet utstyret er mottatt – selv om det ikke er betalt eller aktivert i regnskapet – og fordeles på kategoriene maskiner, biler og andre transportmidler samt bygg og anlegg. Merverdiavgift regnes netto, det vil si at moms bedriftene får refundert ikke tas med, mens moms bedriftene ikke får refundert tas med. Varige driftsmidler anskaffet ved finansiell leasing tas med.

Utførte investeringer: Anskaffelser av maskiner, transportmidler, bygg eller deler av slike som bedriftene har foretatt i et kvartal. At en investering er utført er ikke ensbetydende med at anskaffelsen er tatt i bruk.

4.2. Standard klassifikasjoner

Bruk av felles internasjonale standarder er viktig innenfor økonomisk statistikk da dette gjør det mulig å sammenligne resultater på tvers av landegrenser. Statistikken grupperes etter næring i tråd med Standard for næringsgruppering 2007 (SN2007). Dette er en nasjonal tilpassning av EU sin standard, NACE Rev. 2, som danner grunnlag for klassifiseringen av bedriftsenheter etter viktigste aktivitet i Bedrifts- og foretaksregisteret. SN2007 har en hierarkisk oppbygging som består av 5 nivåer. Disse er beskrevet i tabell 3:

Tabell 3: Standard for næringsgruppering

Nivå	Eksempel på kode	Forklarende tekst
Næringshovedområde	C	Industri
Næring	10	Produksjon av næringsmidler og drikkevarer
Næringshovedgruppe	10.2	Bearbeiding og konservering av fisk og fiskevarer
Næringsgruppe	10.20	Bearbeiding og konservering av fisk og fiskevarer
Næringsundergruppe	10.201	Produksjon av saltfisk, tørrfisk og klippfisk

For analyseformål omgrupperes statistikken etter Standard for klassifisering av aktivitet etter varetype/sluttprodukt (Main Industrial Groupings). Denne standarden

har fire hovedkategorier og to underkategorier og tar utgangspunkt i tresifret NACE, se tabell 4:

Tabell 4: Standard for klassifisering av aktivitet etter varetype

Kode	Norsk beskrivelse	Engelsk beskrivelse
E1	Innsatsvarer	Intermediate goods
E2	Investeringsvarer	Capital goods
E3	Varige konsumvarer	Consumer durables
E4	Ikke-varige konsumvarer	Consumer non-durables
E5	Konsumvarer (E3+E4)	Consumer goods
E6	Energivarer	Energy goods

Tabell 5 gir en oppsummering av de viktigste næringene som inngår i varetypene:

Tabell 5: Hvilke næringer som inngår i varetypene

Varetype	Hovednæringer
Innsatsvarer	Trelast- og trevareindustri, papir- og papirvareindustri, kjemisk råvareindustri, gummi- og plastindustri, mineralproduktindustri, metallindustri
Investeringsvarer	Maskinvareindustri, bygging av skip og oljeplattformer, maskinreparasjon og -installasjon
Varige konsumvarer	Møbelindustri
Ikke-varige konsumvarer	Næringsmidler og drikkevarer, trykking og grafisk industri, farmasøytisk industri
Konsumvarer, alt	Møbelindustri, næringsmidler og drikkevarer, trykking og grafisk industri, farmasøytisk industri
Energivarer	Bryting av kull, raffinering, kraftforsyning

Formålet med grupperingen er å gi en nedbrytning av NACE i forhold til aktivitet som er mer detaljert enn næringshovedområde (B, C, D). Det er verd å merke seg at de ulike varetypene ikke er sammenlignbare i forhold til størrelse. Spesielt er Varige konsumvarer (E3) mindre enn de øvrige kategoriene.

5. Feilkilder og usikkerhet

5.1. Måle- og bearbeidingsfeil

Med målefeil menes feil i datamaterialet som skyldes utformingen av spørreskjemaet eller oppgavegiver sine rapporteringssystemer. Kilder til målefeil kan blant annet være uklar spørsmålsformulering eller mangelfulle regnskapssystemer. Misforståelser knyttet til definisjonen av investering og art kan gi opphav til målefeil i investeringsstatistikken. For å unngå dette, er det lagt stor vekt på klarhet i veiledningen. Bruk av feilaktig skala kan også forekomme da kronebeløpet skal oppgis i hele 1000. Denne type feil vil bli identifisert under revisjonen.

Med bearbeidingsfeil menes feil i datamaterialet som oppstår ved databehandling i SSB. Typiske eksempler er feiltolkning av svarene på papirskjema ved optisk lesning (for eksempel kan 1 tolkes som 7) eller at korrekte tall vurderes som uriktige og rettes feilaktig. Papirskjema leses optisk med automatisk verifisering og overføring til elektronisk medium. Dagens teknikker for optisk lesning gir erfaringsmessig meget gode resultater, og få feil er funnet i denne fasen av produksjonen. Innføring av elektronisk rapportering av data via IDUN har bidratt til ytterligere å redusere denne type feilkilde. Data som registreres av brukeren på Internett er opprinnelig på elektronisk form og kan ikke feiltolkes ved innlasting til SSB sine databaser. Papirskjema som ikke verifiseres i den optiske løsningen (f.eks. fakser) må behandles manuelt. Dette gir rom for punchefeil, men større avvik vil bli identifisert under revisjonen.

5.2. Frafallsfeil

Med frafallsfeil menes feil som enten skyldes enhetsfrafall, det vil si at enheten har unnlatt å svare, eller partielt frafall, det vil si at enheten har unnlatt å svare på minst ett av spørsmålene i undersøkelsen.

Enhetsfrafall for undersøkelsen ligger normalt sett på om lag 3 prosent ved endelig produksjonsfil. Kritiske enheter, det vil si bedrifter med vesentlig innflytelse på resultatene på detaljert aggregeringsnivå (enkeltnæringer), kontaktes per telefon i forkant av publisering. Det er foretatt beregninger på effekten av enhetsfrafall i undersøkelsen. Dette har ikke avdekket systematiske skjevheter. Enhetsfrafall imputeres ved at anslag gitt i forrige periode betraktes som faktiske investeringer.

Partielt frafall (ubesvarte felter i oppgaven) imputeres ikke, men behandles som null (ingen investeringer). Dette er vanligvis riktig, men trenger ikke nødvendigvis å stemme.

5.3. Utvalgsfeil

Med utvalgsfeil menes usikkerhet som forårsakes av at tallene er beregnet på grunnlag av et utvalg enheter og ikke hele populasjonen. Utvalgsfeilen måler det forventede avviket mellom utvalgets resultat, og hva man ville fått dersom hele populasjonen ble undersøkt. For å sikre høy grad av relevans til lavest mulig kostnad, legges det stor vekt på å dekke større enheter i populasjonen hvor disse er dominerende. Foreløpig er det ikke gjennomført beregninger av utvalgsfeilen for undersøkelsen.

Nedleggelse av utvalgsbedrifter kan gi opphav til skjevhet i tilfeller hvor frekvensen av nedleggelser i utvalget avviker fra populasjonen.

Investeringsstatistikken er i all hovedsak basert på et fast utvalg (panel). Periodisk ajourhold av utvalget sikrer at strukturen i utvalget samsvarer med populasjonen.

5.4. Andre feil

Med dekningsfeil menes feil i registrene som brukes som populasjonsbærere (f.eks. Bof). Dette kan være overdekning, underdekning, forsinket oppdatering og feilklassifisering. Erfaringsvis er en liten andel av enhetene i Bof feilklassifisert med henblikk på næringskode og/eller andre kjennemerker knyttet til identifiseringen av enheten. Normalt skyldes dette mangelfull eller misvisende informasjon om enhetene på et bestemt tidspunkt. Det er ikke gjort beregninger for å tallfeste omfang og betydning av slike feiltyper. Feilen anses imidlertid ikke å være større enn for annen kvantitativ korttidsstatistikk. Ved en omfattende revisjon i 2. kvartal 2000 ble det lagt ned mye arbeid i å sikre at næringskodingen for utvalgsbedriftene var riktig. Årlige rutiner sikrer at næringsplassering i utvalget revideres i 2. kvartal.

Med modellfeil menes først og fremst feil som er knyttet til sesongjustering av tidsserier. Slike feil skyldes avvik fra de modellbetingelsene som ligger til grunn for metoden som benyttes til å sesongjustere. Typiske vanskeligheter er bevegelige helligdager knyttet til jul, påske og pinse. Disse problemene er imidlertid vurdert som større for månedsstatistikk enn for kvartalsstatistikk. Kvaliteten til de sesongjusterte seriene vurderes på bakgrunn av kvalitetsindikatorer generert av X12-ARIMA, samt inspeksjon av figurer som fremstiller sesongjusterte og ujusterte tall. Kvalitetsindikatorerne indikerer et tydelig og stabilt sesongmønster for sesongjusterte serier.

6. Sammenlignbarhet og sammenheng

6.1. Sammenliknbarhet over tid og sted

SN2007 erstattet SN2002 som offisiell næringsstandard fra og med 1. kvartal 2009. For Kvartalsvis investeringsstatistikk er hovedaggregatene tilbakeregnet til 1990, mens næringsaggregatene er tilbakeregnet til 1995. Historiske serier etter SN2002 vil fortsatt ligge ute for perioden 1989 til 2008. Det er viktig å ta utgangspunkt i resultater basert på en og samme versjon av SN dersom man ønsker å se på utviklingen i statistikken over tid. I klartekst betyr dette enten tidsserier basert på SN2002 eller tidsserier basert på SN2007.

6.2. Sammenheng med annen statistikk

Endringstall (år til år) fra Kvartalsvis investeringsstatistikk inngår i beregningen av Kvartalsvis nasjonalregnskap og i grunnlagsdataene til Konjunkturtendensene.

Investeringsstatistikk publiseres også på årlig basis i strukturundersøkelsen "Industristatistikk for industri og bergverksdrift" og i "Elektrisitetsstatistikk". Investeringsstall fra disse undersøkelsene danner grunnlaget for data til det årlige nasjonalregnskapet.

Samme type statistikk utarbeides av SSB for kvartalsvise investeringer i olje- gassvirksomheten. Denne er tilgjengelig under emnet 08.03.30, Oljevirksomheten – investeringer.

7. Tilgjengelighet

Statistikken publiseres elektronisk (tabeller og figurer) via Dagens statistikk på SSB sin hjemmeside på Internett, <http://www.ssb.no/kis/>. Resultatene blir også gjort tilgjengelige i Statistikkbanken. Utvalgte data formidles via Konjunkturtendensene, Økonomiske analyser og Økonomisk utsyn. Semikolonseparerte filer (SDV-filer) med utvalgte data ligger tilgjengelig under Statistisk månedshefte.

7.1. Referanser og annen dokumentasjon

Berger, Eika og Skjerpen (1997): *Industriinvesteringer*, Økonomiske analyser 9/97, Statistisk sentralbyrå

Eurostat (1997): *Manual: Methodology of short-term Indicators*, Luxembourg.

Rodriguez, Joaquin (1997): *Sesongjustering i praksis - en innføring*. Notater 1997, Statistisk sentralbyrå

Konjunkturindikatorer 2000: *Dokumentasjon*, NOS C586, Statistisk sentralbyrå

Eurostat (2002): *Methodology of short-term Statistics. Business Statistics Interpretation and guidelines*, Eurostat

Wang, Jan Henrik (2004): *Kvartalsvis investeringsstatistikk - industri, bergverksdrift og kraftforsyning*. Notater 2004/51, Statistisk sentralbyrå

Statistisk sentralbyrå (2007): *Standard for næringsgruppering*, NOS D 383, Statistisk sentralbyrå

Statistikkloven (1989): Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå av 16. juni 1989 nr. 54, §§ 2-2 og 2-3.

Summary in English

Main results, Q4 2009

Total investments in 2009 covering manufacturing, mining and quarrying and electricity supply are expected to come to NOK 40.2 billion, measured in current value. This is 18 per cent less than the corresponding result for 2008. A significant reduction in investments within manufacturing is the sole reason for this development. Data for 2010 show a further reduction in total investments. High results for electricity supply partly compensate for a weak development in manufacturing.

1. Administrative information

1.1. Name

Investment Statistics. Manufacturing, Mining and Quarrying and Electricity Supply

1.2. Subject group

08.03.30 - Investment

1.3. Frequency and timeliness

Quarterly

1.4. Regional level

National level only

1.5. Responsible division

470 - Division for Manufacturing Statistics

1.6. Collection authority

The Statistics Act of 16 June 1989, §§ 2-1, 2-2 and 2-3

1.7. Legal document (EU)

Not relevant

1.8. International reporting

Not relevant

2. Background and purpose

2.1. Purpose and history

The survey measures the development of actual and estimated investments in mining & quarrying, manufacturing and electricity supply and plays an important role as an indicator on the demand of capital goods in the economy. Investment data have been collected since the 1960s, and the survey has existed in its current form since 1973. In Q2 2000, there was a comprehensive revision of the survey. The coverage was increased on the basis of a new and larger sample drawn in 1995, and the classification of trade for individual establishments was revised.

Up until and including Q4 2003 Statistics Norway published aggregated investment figures for a sample of approximately 1900 establishments in mining and quarrying, manufacturing and electricity supply. The results were estimated as totals of reported figures. High coverage and a high response rate were the incentives for using this simple form of aggregation. To improve the quality of the survey and to increase comparability across different quantitative statistics, estimated investment figures for the entire population were published as of Q1 2004.

As from Q1 2009, all results will refer to Standard Industrial Classification 2007 (SIC2007). The historical series have been recalculated according to this version of SIC, and results dating back to 1995 or in some cases 1990 are available in the Statbank database. Historical series based on SIC2002 are also available, but they will not be continued. The survey is wholly financed by government appropriations.

2.2. Users and applications

Data from the survey are used in the preparation of the Quarterly National Accounts. The data are also used as input in economic analyses carried out by Statistics Norway's research department. Other users include financial and analytical institutions and, to some extent, public institutions (the Ministry of Finance and Norges Bank among others).

3. Statistics production

3.1. Population

The population covers all establishments in mining and quarrying (05, 07, 08, 09,9), manufacturing (10-33) and electricity supply (35), Standard Industrial Classification 2007, and is defined by the Central Register of Establishments and Enterprises. Establishment is used as observation unit in the survey.

3.2. Data sources

The survey uses investment data collected by questionnaires from the units included in the sample, in addition to information from the Central Register of Establishments and Enterprises. Structural data from the Industrial Statistics (for manufacturing, mining and quarrying) and Electricity Statistics (for electricity supply) are used to inflate the sample data to population.

3.3. Sampling

The gross sample includes about 1900 establishments and represents 9 per cent of the total population in Manufacturing and Mining and quarrying and 38 per cent of the total population in Electricity supply. The sample units cover 76 per cent of the total level of investment in Manufacturing and Mining and quarrying and 89 per cent of the total level of investment in Electricity supply.

The sample includes all establishments with 100 employees or more. Large investment projects in industries covered by the survey will also be included. The remaining units are drawn by methods based on stratification and optimal allocation with probability proportional to the size of the unit measured by the number of employees.

- Stratum 1: More than a 100 employees
- Stratum 2: 50 – 99 employees
- Stratum 3: 20 – 49 employees
- Stratum 4: 10 – 19 employees
- Stratum 5: Less than 10 employees

3.4. Collection of data

The survey is based on data collected by questionnaire. The questionnaires are either returned by mail or electronically via IDUN. About 70 per cent of the establishments use IDUN (2009). The questionnaire is sent out around the 15th of the first month of each quarter. The deadline for returning the questionnaire is normally the 5th in the following month. Establishments registered with an e-mail

address in IDUN are notified by e-mail when the questionnaire is available on the Internet.

The establishment's local office normally fills in the questionnaire, but in some cases the head office reports data for several units. Establishments that fail to return the questionnaire receive a reminder within a week of the deadline. A new deadline of seven days is set. Establishments that still fail to return the questionnaire receive a second reminder a week after the new deadline and a compulsory fine if they do not return the questionnaire within four days.

3.5. Control and revision

The questionnaires are optically read or downloaded from the Internet, and the data are automatically checked for duplicates and errors in totals. The figures are also checked for deviation from reported figures for previous quarters. Where there are considerable deviations the establishment is contacted. Revision on aggregated level is done by assessing the development over time, and unacceptable series lead to further revision of the data. Comparisons with the annual industrial statistics are also carried out.

3.6. Estimation

The sample data are inflated to population level by using a ratio estimator. Investment figures from the annual structural surveys on industrial statistics (for manufacturing and mining and quarrying) and electricity statistics (for electricity supply) form the basis of the ratio used to inflate the sample.

3.6.1. Estimating population level for final quarterly investments

The population and sample are divided into sub-groups prior to estimation, first by grouping the establishments into publication levels – approximately equal to 2-digit NACE (SIC2007) – secondly by stratifying the publication levels. Population figures are estimated within each publication level x stratum.

The units in the population are stratified according to the establishment's average investments as registered in the structural surveys. The three most recent and available structural surveys form the basis for the average investments (to estimate final investments in 2009, structural surveys from 2005 to 2007 are used). This three-year period is referred to as the ratio-period. The annual investment figures are quarterly distributed using the seasonal pattern from the Quarterly Investment Statistics before the average investments are calculated for the ratio-period.

When $y_{t,q}^i$ is investments, y , from the structural survey for establishment i in the year t and the quarter q , we find the average investments for one establishment in the ratio-period as described by (1):

$$(1) \bar{y}_{t-2,t-4,q}^i = \frac{y_{t-2,q}^i + y_{t-3,q}^i + y_{t-4,q}^i}{3}$$

Using these quarterly distributed average investments, the establishments may be classified in four different strata for each publication level:

- Stratum 1: The biggest projects in each publication level
- Stratum 2: Establishments with large investments
- Stratum 3: Establishments with medium-sized investments
- Stratum 4: Establishments with small or no investments

To divide the population into homogenous strata we use the following percentile limits in the data:

- Stratum 1: Average investments in the ratio-period $\geq 99,5$ percentile

Stratum 2: 99,5 percentile > average investments in the ratio-period $\geq$ 95 percentile

Stratum 3: 95 percentile > average investments in the ratio-period $\geq$ 90 percentile

Stratum 4: Average investments in the ratio-period < 90 percentile

In the estimation quarter the sample is stratified in the same way as the population in the ratio-period. To group the sample units, the limitation values for the four strata are used together with the level of investments reported in the Quarterly Investment Statistics for the quarter of estimation.

The following notation will be used:

- $\hat{Y}_{t,q}^s$ is the population estimate for stratum s in year t and quarter q
- $N_{t-2,t-4,q}^s$ is the establishments in the population in stratum s in the ratio-period
- $n_{t-2,t-4,q}^s$ is the establishments in the sample in stratum s in the ratio-period
- $\bar{y}_{t-2,t-4,q}^{s,i}$ is the average investments for the periods $t-2$, $t-3$ and $t-4$ (ratio-period) for establishment i connected to stratum s
- $n_{t,q}^s$ is the establishments in the sample in stratum s at the time of estimation
- $x_{t,q}^{s,i}$ is the investment figures from the Quarterly Investment Statistics for establishment i in stratum s

The model for estimating the population figures for final quarterly investments in a single publication level can then be expressed by the following expressions:

For stratum 1:

$$(2) \hat{Y}_{t,q}^1 = \sum_{i=1}^{n_{t,q}^1} x_{t,q}^{1,i}, q=(1,\dots,4)$$

Stratum 1 is estimated by aggregating the sample values. All projects in the stratum must be covered in the sample of the investment statistics.

The following ratio estimator is used to estimate the population levels for stratum 2-4:

$$(3) \hat{Y}_{t,q}^s = \frac{\sum_{i=1}^{N_{t-2,t-4,q}^s} \bar{y}_{t-2,t-4,q}^{s,i}}{\sum_{i=1}^{n_{t-2,t-4,q}^s} \bar{y}_{t-2,t-4,q}^{s,i}} \sum_{i=1}^{n_{t,q}^s} x_{t,q}^{s,i}, q = (1,\dots,4), s = (2,\dots,4)$$

The population estimate for the entire publication level in one quarter is obtained by aggregating the four strata calculated in (2) and (3):

$$(4) \hat{Y}_{t,q} = \sum_{i=1}^s \hat{Y}_{t,q}^i, q = (1,\dots,4), s = (1,\dots,4)$$

The total population estimate for manufacturing, mining and quarrying, and electricity supply is the total of the population estimates for all estimated publication levels.

Aggregated figures are calculated as sums of sample data and are published as total, 2-digit and certain 3-digit industries. The publication gives the industries'

final investments for the previous quarter, estimated investments for the current quarter, and estimated current year and the following year.

3.6.2 Estimating population levels for expected investments

In addition to final investments for the previous quarter, the Quarterly Investment Statistics also collects information on the expected level of investments for the current quarter, current year and following year. Expected investments are calculated by assuming that the ratio between final and expected investments for an industry in the sample applies for the entire population. Thus the ratio between final and expected investments in the sample is used to calculate expected investments for the population.

3.6.3 Distribution of population estimates on investment categories

In the questionnaire respondents are asked to group investments in the following categories:

- machinery
- cars and other means of transport
- industrial buildings and construction

To group the population estimates for final and expected investments into categories, we assume that the ratio between the categories in the sample is the same as for the entire population. This way we use the ratio between the investment categories in a single industry to distribute the estimated level of investments for the population.

3.7. Confidentiality

Confidential micro data: According to § 2-4 of the Statistics Act, collected data are subject to secrecy and are to be kept or destroyed in a secure manner. Any use of the data must be in accordance with the rules set out by the Data Inspectorate.

Time series that are not to be published: The publication of data is subject to the provisions in § 2-6 of the Statistics Act. The main rule is that data should not be published if they can be traced back to the respondent, i.e. figures for which less than three respondents make up the foundation for a cell in the table, figures where one respondent represents more than 90 per cent of the total value or figures where two respondents represent at least 95 per cent of the total value. In the Quarterly Investment Statistics this is the case in sector 05, 12 and 19 (SIC2007).

Unpublished data: Revised data that are not published are subject to secrecy. This implies that they are unavailable to Statistics Norway's employees without distinct approval.

4. Concepts, variables and classifications

4.1. Definitions of concepts and variables

4.1.1. Concepts

Enterprise: The smallest combination of legal units that is an organisational unit producing goods or services and that benefits from a certain degree of autonomy in decision making.

IDUN: Statistics Norway's electronic system for reporting data via the Internet.

Imputation: An estimated value for a missing observation. In this survey, the value is calculated on the basis of data given by the same establishment in previous surveys (cold-deck).

Local unit (establishment): An enterprise or part of an enterprise that is located in one particular place and can be identified geographically.

NACE: "Nomenclature Générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes" is a standard for industrial classification used by EUROSTAT.

Processing level: The most detailed level of the statistics.

Seasonal adjusted figures: Time series for which calendar and seasonal effects have been removed. X12-ARIMA is used to calculate these figures.

SIC: "Standard Industrial Classification" is a national standard for industrial classification based on NACE.

Unadjusted figures: Raw data figures with primary information from the respondent.

4.1.2. Variables

Buildings and constructions (manufacturing, mining and quarrying):

Manufacturing plants, storehouses, office buildings, social welfare installations (not houses), docks, silos and other industrial plants (except the value of the building site). Major alterations are also to be included.

Buildings and constructions (electricity supply): Workshops, storehouses and office buildings, social welfare installations (not houses), main grid, regional grid, distribution grid and other types of installations (except fall rights and the value of land). Major alterations are also to be included.

Final investments: Acquisitions of machinery, means of transport, buildings or constructions, or parts of such investments that the establishment has made in a quarter. The concept of final investments does not necessarily imply that the acquired material is put to use.

Estimated investments: Acquisitions that the establishment plans to make in the short and medium term.

Final investments: Acquisitions of machinery, means of transport, buildings or constructions, or parts of such investments that the establishment has made in a quarter. The concept of final investments does not necessarily imply that the acquired material is put to use.

Investment: All acquisitions of new fixed assets with a lifetime of more than one year. All acquisitions must be reported in the year/quarter they were made even if they have not been paid for or activated in the accounts. Value added tax is reported in net value, i.e. refunded VAT should not be included, but VAT that is not refunded should. Fixed assets acquired from financial leasing are included.

Machinery: All types of permanent mechanical and electrical equipment, i.e. machinery (including industrial furnaces), transformers, computers (hardware & software), instruments and parts (including installation) plus tools that have a lifetime of several years.

Cars and other means of transport: All types of vehicles, industrial railways, telfer lines, cranes and other means of transport.

4.3. Standard classifications

The survey is classified according to the Standard Industrial Classification 2007 (SIC2007). This is a Norwegian adaptation of Eurostat's industry classification, NACE Rev. 2. SIC2007 forms the basis for classifying units according to principal activity in the Central Register of Establishments and Enterprises. The use of common standards is essential in order to enable the comparison and analysis of statistical data at an international level and over time.

The survey is also classified according to EUROSTAT's end-use categories (Main Industrial Groupings). The six end-use categories (MIGs) are based on the 3-digit level industrial groupings in SIC2007.

Table 1: Main Industrial Groupings

MIG code	Description
E1	Intermediate goods
E2	Capital goods
E3	Consumer durables
E4	Consumer non-durables
E5	Consumer goods (E3+E4)
E6	Energy goods

The following table summarises the most important industries included in the different end-use categories:

Table 2: Industries included in different end-use categories

MIG	Main industries included
Intermediate goods	Wood and wood products, Paper and paper products, Basic chemicals, Rubber and plastics products, Non-metallic mineral products, Basic metals
Capital goods	Machinery and equipment, Building of ships, boats and oil platforms, Repair and installation of machinery
Consumer durables	Manufacture of furniture
Consumer non-durables	Food products, Printing and reproduction, Basic pharmaceuticals
Consumer goods	Manufacture of furniture, Food products, Printing and reproduction, Basic pharmaceuticals
Energy goods	Mining of coal, Refined petroleum products, Electricity, gas and steam supply

The objective with this classification is to provide an activity breakdown of NACE, which is more detailed. The classification of the different units is based on the application of the produced products. It should be noted that the MIGs are not comparable in size, in particular the consumer durables heading is smaller than the others.

5. Sources of error and uncertainty

5.1. Measurement and processing errors

Measurement errors are caused by the questionnaire or the respondent's internal systems for obtaining the data. Sources of measurement errors may be ambiguous guidelines or that the respondents have insufficient accounting systems. In the Quarterly Investment Statistics errors in reported figures may originate from misunderstandings of the concept of investment or the definition of the main variables used in the survey. Unambiguous guidelines and definitions are therefore emphasised. The use of incorrect units of measurement may occur since the figures should be reported in NOK thousand. This type of error will become evident during the revision of the data.

Processing errors may occur when Statistics Norway process the data. Typical examples are misinterpretations of the answers on the questionnaires (1 may be interpreted as 7 and so on) or that correct answers for some reason are assumed to

be false and corrected. Paper questionnaires are optically read with automatic verification and transmission to electronic medium. The current techniques for optical reading are of high quality, and few errors are found in this phase of the production. The introduction of IDUN has also contributed to reduce such errors, as data from electronic questionnaires are loaded directly into the system. Questionnaires that are not verified by the optical reading are treated manually. Thus there is room for human error, but considerable deviations will become evident during the revision of the data.

5.2. Non-response errors

Errors of non-response refer to errors that either occur due to missing questionnaires or blank boxes in the questionnaire. The response rate when the deadline expires is around 97 per cent for the Quarterly Investment Statistics. Critical units, i.e. units that have a considerable impact on the results on a detailed level aggregation (2-digit NACE), are contacted by telephone. Calculations of the effect of missing units have been done, but so far any evidence of skewness has not been uncovered. Missing questionnaires are imputed by the use of figures from previous surveys (cold-deck).

Boxes that are left blank (partial non-response) are treated as zero. This is correct in most cases, but not always. In general, it is difficult to identify this type of error, and a great deal of effort is put into securing the quality of the data from units with a considerable effect on the overall level of investment within a single industry.

5.3. Sampling errors

Sampling errors refer to uncertainty that occur in sample surveys as opposed to a full count. The sample variance equals the expected deviation between a sample survey and a full count. In order to ensure a high degree of relevance at the lowest cost possible, great effort is put into including all large units in the population in the sample. Calculations of the size and significance of this type of error have not been carried out.

Establishments in the sample that close down may be a source of skewness if the proportion of closing downs in the sample deviates from the population. The investment statistics are mainly based on a fixed sample (panel). Periodic updates of the sample ensure that the sample is in accordance with the population.

5.4. Other sources of error

Coverage errors refer to errors in registers that define the population. As a result, units may be incorrectly included in or excluded from the population. Other problems are related to delays in the update of the registers and units that are incorrectly classified. From experience a limited share of the population units are incorrectly classified. This is usually due to misleading or insufficient information at a certain time. Calculations of the size and significance of such errors have not been carried out. However, such errors are not considered to be greater than for other quantitative short-term statistics.

Modelling errors are first and foremost related to problems with seasonal adjustment of time series. Such problems are caused by deviation from the conditions that form the basis for the model used. Typical problems are related to movable public holidays such as Easter. However, such problems are considered to be bigger for surveys published on a monthly basis. X12-ARIMA generates a number of indicators that are used to evaluate the quality of the seasonal adjustment. These indicators have identified a stable seasonal pattern.

6. Comparability and coherence

6.1. Comparability over time and space

As from Q1 2009, SIC2002 is replaced by SIC2007. Users must ensure that they use results based on the same version of SIC (either SIC2002 or SIC2007) when making comparisons over time. Historical series based on SIC2002 remain available in the Statbank database for the period 1989 to 2008.

6.2. Coherence with other statistics

Results from the Quarterly Investment Statistics are used by the Quarterly National Accounts to forecast the level of annual investments. The data are also used in research. Statistics Norway carries out a similar survey of investments in the oil and gas sector (08.03.30 Extraction of Crude Oil and Natural Gas, Oil Activities – investment statistics).

7. Availability

The quarterly investment statistics is published electronically (tables and figures) on Statistics Norway's website on the Internet (http://www.ssb.no/kis_en/). The data are also available in StatBank Norway. Selected data are available in Economic Trends for Norway and Abroad and in Economic Survey. SDV files with selected data are also available in the Monthly Bulletin of Statistics.

7.1. Publications

Quarterly Investment Statistics 2005 (2005). NOS D 322, Statistics Norway
Oil and Gas Activity 4th quarter 2004 (2005). NOS D333, Statistics Norway
Standard Industrial Classification (2007). NOS D 383, Statistics Norway

Vedlegg 1. Spørreskjema

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Seksjon for økonomiske indikatorer
Postboks 8131, Dep. 0033 Oslo
Kontaktperson: Stein Bakke
Tlf. 21 09 47 45
Faks 62 88 55 51

**Udergitt
taushetsplikt**

Frist for innsending
3. august 2009

Navn
Avdeling
Adresse
Postnr Sted

Nace
SSB Bedriftsnr
Komunenr
SSB Foretaksnr

Kvartalsvis investeringsstatistikk

Oppgave med svarplikt

For å unngå unødige henvendelser fra Statistisk sentralbyrå, vil vi be om at skjemaet blir returnert selv om De ikke har hatt eller regner med å foreta noen investeringer i de tidsrom som er nevnt på skjemaet.

Det skal bare føres opp nye investeringer, dvs. kjøp av brukt utstyr skal ikke være med. Det er kun investeringer i Norge som skal med. Maskiner, transportmidler o.l. regnes som investert det året/kvartalet utstyret er mottatt selv om det ikke er betalt eller aktivert i regnskapet. Merverdiavgift skal regnes netto, dvs. moms bedriftene får refundert skal ikke tas med, mens moms bedriftene ikke får refundert skal med. Varige driftsmidler anskaffet ved finansiell leasing skal med.

En ønsker investeringene gitt i priser (eventuelt antatte priser) på investeringstidspunktet.

Pkt. 1. skal omfatte maskiner (inkl. industriovner), transformatorer mv., apparater og deler (inkl. montasje) samt redskap og verktøy som nyttes gjennom flere år. Ta med maskiner mv. som bedriften framstiller til eget bruk. Maskiner mv. oppføres med hele sitt beløp i det kvartal (år) leveringen skjer.

Pkt. 2. skal omfatte biler, bedriftsjernbaner, taubaner, transportkraner og andre transportmidler.

Pkt. 3. skal omfatte fabrikk-, lager- og kontorbygg, sosiale velferdsanlegg (ikke boliger), kaier, siloer og andre industrielle anlegg ekskl. tomteverdi, større ombyggingsarbeider skal tas med. For bygge- og anleggsarbeider satt i gang før kvartalets (årets) begynnelse eller avsluttet etter kvartalets (årets) utgang, skal en bare ta med de kostnader som refererer seg til kvartalet (året).

Utførte eller antatte investeringer

	Utførte investeringer 1.apr.-31.juni. 2009	Antatte investeringer 1.juli.-30.sept 2009	Antatte investeringer 1.okt.-31.des. 2009	Antatte investeringer 2010
Maskiner inkl. montasje	1 000 kr	1 000 kr	1 000 kr	1 000 kr
Biler og andre transportmidler				
Bygg og anlegg (ekskl. tomteverdi)				
Sum 1 - 3				

Lever skjema på Internett: <https://idun.ssb.no> Brukerident: XXXXXXXX Passord: XXXXXXXX

Spørsmål fra SSB rettes til; Navn: Kontaktperson Tlf.nr. Kontaktpersonens telefonnr

Dato
Underskrift

RA-1601 02.99

Vedlegg 2. Tabellene som publiseres

Investeringsstatistikk. Industri, bergverksdrift og kraftforsyning, 4. kv. 2009

Tabell 1. Antatte og utførte investeringer. Industri, bergverksdrift og kraftforsyning.
Mill. kr og i prosent av faktiske investeringer

Investerings- året	Antatte og utførte investeringer ifølge undersøkelsen i							Utførte investeringer februar året etter inves- terings- året
	mai året før inves- terings- året	august året før inves- terings- året	november året før inves- terings- året	februar i inves- terings- året	mai i inves- terings- året	august i inves- terings- året	november inves- terings- året	
	Mill. kr							
1989.					22 715	22 986	22 120	21 036
1990.	14 989	16 455	18 696	20 389	20 553	20 533	19 611	18 731
1991.	15 894	17 267	19 450	20 208	21 096	21 099	19 905	18 836
1992.	16 386	16 868	18 522	17 825	19 325	19 417	18 638	19 217
1993.	14 830	16 032	18 217	18 418	18 282	18 335	18 523	17 951
1994.	11 949	12 132	14 890	16 943	18 090	18 320	17 788	17 629
1995.	14 035	15 398	20 936	22 712	23 663	23 775	23 188	22 843
1996.	14 025	14 953	19 244	23 744	26 373	26 022	25 078	24 144
1997.	17 102	17 567	20 503	23 457	24 758	25 046	24 311	23 898
1998.	17 689	20 793	23 649	27 396	26 039	26 447	25 519	24 788
1999.	18 342	19 207	19 710	21 137	21 962	21 698	21 072	21 170
2000.	17 131	16 422	18 070	20 626	21 727	22 043	21 449	20 410
2001.	15 935	16 073	19 883	23 014	24 359	25 027	23 858	24 167
2002.	21 839	22 152	24 288	25 247	26 861	25 848	25 619	25 860
2003.	19 746	19 872	22 515	22 823	23 960	24 919	24 172	24 156
2004.	19 396	19 796	22 884	24 558	25 512	26 574	26 141	26 268
2005.	16 812	18 891	22 451	26 761	27 349	28 452	27 821	27 796
2006.	23 869	23 418	27 614	29 413	31 782	32 262	32 732	32 116
2007.	24 432	24 497	31 306	37 959	39 309	41 494	39 713	39 096
2008.	31 515	34 580	41 186	45 724	47 545	48 824	48 777	48 793
2009.	33 354	35 015	38 906	38 346	40 918	41 961	40 211	
2010.	33 981	35 446	36 636					
	Prosent							
1989.					108	109	105	100
1990.	80	88	100	109	110	110	105	100
1991.	84	92	103	107	112	112	106	100
1992.	85	88	96	93	101	101	97	100
1993.	83	89	101	103	102	102	103	100
1994.	68	69	84	96	103	104	101	100
1995.	61	67	92	99	104	104	102	100
1996.	58	62	80	98	109	108	104	100
1997.	72	74	86	98	104	105	102	100
1998.	71	84	95	111	105	107	103	100
1999.	87	91	93	100	104	102	100	100
2000.	84	80	89	101	106	108	105	100
2001.	66	67	82	95	101	104	99	100
2002.	84	86	94	98	104	100	99	100
2003.	82	82	93	94	99	103	100	100
2004.	74	75	87	93	97	101	100	100
2005.	60	68	81	96	98	102	100	100
2006.	74	73	86	92	99	100	102	100
2007.	62	63	80	97	101	106	102	100
2008.	65	71	84	94	97	100	100	100

Investeringsstatistikk. Industri, bergverksdrift og kraftforsyning, 4. kv. 2009

Tabell 2. Antatte investeringer etter næring. Mill. kr og endring i prosent

Næring	Antatte investeringer			Endring i prosent	
	2009 regist- rert i 4. kv. 2008	2010 regist- rert i 3. kv. 2009	2010 regist- rert i 4. kv. 2009	Fra 2010 reg. 3.kv. 2009 til 2010 reg. 4.kv. 2009	Fra 2009 reg. 4.kv. 2008 til 2010 reg. 4.kv. 2009
Industri, bergverksdrift og kraftforsyning . . .	38 906	35 446	36 636	3	-6
Maskiner	25 323	21 255	21 843	3	-14
Bygg og anlegg	12 739	13 520	14 009	4	10
Industri og bergverksdrift.	24 100	18 259	18 661	2	-23
Bergverksdrift	365	519	257	-50	-30
Industri.	23 734	17 740	18 404	4	-22
Maskiner	18 539	13 711	13 187	-4	-29
Bygg og anlegg	4 534	3 582	4 609	29	2
Nærings-, drikkevare- og tob.ind.	4 879	5 863	6 276	7	29
Næringsmiddelindustri	4 340	5 212	5 459	5	26
Tekstil-, bekledn., lærvareind.	106	119	98	-18	-8
Trelast- og trevareindustri	1 106	501	746	49	-33
Papir- og papirvareindustri	977	651	500	-23	-49
Trykking, grafisk industri	432	176	200	14	-54
Oljeraff., kjemisk, farmas. industri	5 900	4 292	3 623	-16	-39
Kjemiske råvarer	3 075	1 590	1 591	0	-48
Gummi, plast, mineralsk industri mv.	1 287	701	845	21	-34
Metallindustri.	3 149	1 989	1 752	-12	-44
Ikke-jernholdige metaller	2 044	1 687	1 459	-14	-29
Metallvareindustri	1 287	796	1 014	27	-21
Data-, elektrisk utstyrsindustri	1 403	953	960	1	-32
Maskinindustri	1 290	512	688	34	-47
Bygging av skip og oljeplattformer.	532	390	515	32	-3
Annen verkstedindustri	246	107	124	16	-50
Maskinreperasjon og -installasjon	755	517	835	62	11
Møbel- og annen industri.	387	174	226	30	-42
Kraftforsyning	14 806	17 187	17 976	5	21
Maskiner	6 522	7 168	8 502	19	30
Bygg og anlegg	8 133	9 879	9 329	-6	15
Etter varetype:					
Innsatsvarer	12 598	7 792	7 815	0	-38
Investeringsvarer	3 800	2 269	3 188	41	-16
Konsumvarer, i alt	5 449	6 176	6 409	4	18
Varige konsumvarer.	266	158	160	1	-40
Ikke-varige konsumvarer	5 183	6 019	6 248	4	21
Energivarer	17 058	19 210	19 225	0	13

Investeringsstatistikk. Industri, bergverksdrift og kraftforsyning, 4. kv. 2009

Tabell 3. Antatte og utførte investeringer pr. kvartal, etter næring. Mill kr. og endring i prosent.

Næring	2009					Endring i prosent	
	I alt	Utført Investering			Antatt Investering 4. kvartal	Fra 4.kv. 2008 til 4.kv. 2009	Fra 3.kv. 2009 til 4.kv. 2009
		1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal			
Industri, bergverksdrift og kraftforsyning . .	40 211	8 732	10 272	9 850	11 357	3	-4
Maskiner	23 742	5 700	6 047	5 677	6 318	-6	-6
Bygg og anlegg	15 237	2 798	3 827	3 749	4 863	20	-2
Industri og bergverksdrift.	24 956	6 120	6 508	5 439	6 888	4	-6
Bergverksdrift	2 326	520	959	573	274	537	-10
Industri.	22 630	5 601	5 550	4 865	6 614	-5	-5
Maskiner	16 322	4 178	3 956	3 703	4 485	-12	-7
Bygg og anlegg	5 673	1 255	1 417	1 007	1 994	25	-0
Nærings-, drikkevare- og tob.ind.	6 104	1 257	1 502	1 228	2 117	25	-4
Næringsmiddelindustri	5 543	1 108	1 362	1 132	1 941	28	-5
Tekstil-, bekledn.-, lærvareind.	116	42	38	16	20	9	-17
Trelast- og trevareindustri	929	201	165	240	322	-16	-5
Papir- og papirvareindustri	445	94	111	104	137	-54	-14
Trykking, grafisk industri	366	153	84	59	70	-15	2
Oljeraff., kjemisk, farmas. industri	6 638	2 110	1 536	1 504	1 487	13	-8
Kjemiske råvarer	3 804	1 262	858	643	1 041	24	-2
Gummi, plast, mineralsk industri mv.	1 167	272	424	194	278	-9	-4
Metallindustri.	1 684	358	449	336	542	-47	-8
Ikke-jernholdige metaller	1 355	285	396	215	459	-34	-10
Metallvareindustri	1 264	173	339	402	350	-2	6
Data-, elektrisk utstyrsindustri	1 008	196	204	276	333	-28	-9
Maskinindustri	765	297	176	103	188	-41	-13
Bygging av skip og oljeplattformer.	832	130	187	141	374	56	3
Annen verkstedindustri	153	50	47	11	45	-38	-4
Maskinreperasjon og -installasjon	898	206	216	205	272	19	2
Møbel- og annen industri.	260	61	73	46	80	-33	-12
Kraftforsyning	15 255	2 612	3 764	4 411	4 469	3	-1
Maskiner	5 825	1 140	1 401	1 653	1 630	-11	0
Bygg og anlegg	9 274	1 434	2 310	2 721	2 809	14	-2
Etter varetype:							
Innsatsvarer	12 347	3 160	3 454	2 646	3 086	-2	-6
Investeringsvarer	3 689	825	932	705	1 225	-3	-2
Konsumvarer, i alt	6 428	1 360	1 536	1 303	2 229	18	-4
Varige konsumvarer.	247	57	59	54	77	-7	2
Ikke-varige konsumvarer	6 181	1 303	1 477	1 249	2 152	19	-4
Energivarer.	17 748	3 387	4 349	5 195	4 817	4	-3

Investeringsstatistikk. Industri, bergverksdrift og kraftforsyning, 4. kv. 2009

Tabell 4. Antatte og utførte investeringer. Industri. Mill. kr og i prosent av faktiske investeringer

Investerings- året	Antatte og utførte investeringer ifølge undersøkelsen i							Utførte investeringer
	mai året før inves- terings- året	august året før inves- terings- året	november året før inves- terings- året	februar i inves- terings- året	mai i inves- terings- året	august i inves- terings- året	november inves- terings- året	februar året etter inves- terings- året
	Mill. kr							
1989.					14 186	14 206	13 804	13 449
1990.	8 627	9 765	11 678	13 016	13 671	13 426	12 995	12 777
1991.	10 886	11 111	12 861	13 325	14 443	14 326	13 625	12 922
1992.	10 842	11 108	11 713	11 155	12 923	12 763	12 118	12 830
1993.	10 092	10 740	12 176	12 530	12 113	12 389	12 046	11 760
1994.	8 082	8 338	10 165	11 769	12 427	12 643	12 283	12 285
1995.	10 037	11 202	15 498	16 450	17 262	17 070	17 077	17 035
1996.	10 649	11 185	14 793	18 306	20 469	20 141	19 405	18 794
1997.	13 574	13 816	16 141	18 625	19 075	19 354	18 718	18 699
1998.	13 344	14 870	17 930	20 000	19 745	19 680	19 067	19 139
1999.	12 209	12 574	14 069	14 841	15 517	15 563	15 238	15 432
2000.	11 842	12 115	13 628	14 515	15 806	15 818	15 586	14 990
2001.	11 767	11 658	14 414	16 372	17 312	18 125	17 656	17 933
2002.	15 828	16 032	16 884	18 560	19 986	19 348	19 172	19 324
2003.	14 208	14 273	15 950	14 928	15 572	16 211	16 078	15 859
2004.	12 855	12 950	15 399	15 685	15 805	16 788	16 758	16 723
2005.	10 636	11 883	14 356	16 740	17 506	18 416	18 101	18 725
2006.	13 743	14 290	17 437	17 302	19 789	20 250	20 750	20 845
2007.	14 745	14 965	19 108	23 674	24 481	26 286	26 178	25 707
2008.	19 994	22 784	27 377	30 270	30 859	32 179	32 377	32 861
2009.	19 891	21 702	23 734	22 503	24 485	23 899	22 630	
2010.	17 201	17 740	18 404					
	Prosent							
1989.					105	106	103	100
1990.	68	76	91	102	107	105	102	100
1991.	84	86	100	103	112	111	105	100
1992.	85	87	91	87	101	99	94	100
1993.	86	91	104	107	103	105	102	100
1994.	66	68	83	96	101	103	100	100
1995.	59	66	91	97	101	100	100	100
1996.	57	60	79	97	109	107	103	100
1997.	73	74	86	100	102	104	100	100
1998.	70	78	94	104	103	103	100	100
1999.	79	81	91	96	101	101	99	100
2000.	79	81	91	97	105	106	104	100
2001.	66	65	80	91	97	101	98	100
2002.	82	83	87	96	103	100	99	100
2003.	90	90	101	94	98	102	101	100
2004.	77	77	92	94	95	100	100	100
2005.	57	63	77	89	93	98	97	100
2006.	66	69	84	83	95	97	100	100
2007.	57	58	74	92	95	102	102	100
2008.	61	69	83	92	94	98	99	100

Investeringsstatistikk. Industri, bergverksdrift og kraftforsyning, 4. kv. 2009**Tabell 5. Utførte investeringer pr. kvartal i industrien. Mill. kr**

	1.kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal
1989.	3 027	3 473	3 240	3 709
1990.	2 613	3 074	3 118	3 973
1991.	2 846	3 373	3 149	3 554
1992.	2 605	2 868	3 195	4 162
1993.	2 358	2 708	3 171	3 523
1994.	2 303	2 760	3 224	3 998
1995.	3 218	4 308	4 712	4 797
1996.	3 867	4 597	4 701	5 628
1997.	3 680	4 660	4 478	5 881
1998.	3 462	4 601	5 034	6 043
1999.	3 074	3 681	3 681	4 996
2000.	2 950	3 769	3 725	4 546
2001.	3 373	4 325	4 359	5 877
2002.	3 718	4 892	5 012	5 702
2003.	3 308	4 205	3 613	4 733
2004.	3 307	4 263	4 356	4 797
2005.	3 102	4 516	4 251	6 856
2006.	3 848	4 718	5 064	7 215
2007.	4 274	5 772	6 791	8 869
2008.	6 295	7 967	7 999	10 600
2009.	5 601	5 550	4 865	

Investeringsstatistikk. Industri, bergverksdrift og kraftforsyning, 4. kv. 2009

Tabell 6. Antatte og utførte investeringer. Kraftforsyning. Mill. kr og i prosent av faktiske investeringer

Investerings- året	Antatte og utførte investeringer ifølge undersøkelsen i							Utførte investeringer
	mai året før inves- terings- året	august året før inves- terings- året	november året før inves- terings- året	februar i inves- terings- året	mai i inves- terings- året	august i inves- terings- året	november inves- terings- året	februar året etter inves- terings- året
	Mill. kr							
1989.					8 161	8 294	7 867	7 130
1990.	6 205	6 379	6 686	6 979	6 391	6 629	6 183	5 482
1991.	4 793	5 924	6 290	6 509	6 288	6 385	5 901	5 542
1992.	5 401	5 597	6 536	6 346	6 040	6 267	6 103	6 000
1993.	4 512	5 012	5 619	5 612	5 794	5 615	6 161	5 853
1994.	3 613	3 554	4 411	4 908	5 392	5 351	5 173	5 008
1995.	3 793	3 857	4 938	5 746	5 895	6 162	5 540	5 262
1996.	3 118	3 403	4 011	4 976	5 479	5 476	5 258	4 919
1997.	3 250	3 466	4 067	4 525	5 338	5 342	5 222	4 856
1998.	4 129	5 663	5 416	6 952	5 900	6 379	6 051	5 234
1999.	5 893	6 421	5 402	6 000	6 090	5 749	5 427	5 246
2000.	5 035	4 093	4 091	5 488	5 333	5 563	5 183	4 668
2001.	3 894	4 158	4 923	5 817	6 314	6 136	5 391	5 392
2002.	5 702	5 762	7 113	6 303	6 486	6 133	6 131	6 215
2003.	5 102	5 227	6 140	7 504	7 946	8 227	7 662	7 881
2004.	6 099	6 477	7 145	8 441	9 074	9 065	8 772	8 931
2005.	5 963	6 687	7 854	9 476	9 156	9 259	8 959	8 325
2006.	9 865	8 864	9 913	11 790	11 620	11 576	11 197	10 596
2007.	9 465	9 210	11 843	13 771	14 234	14 578	12 856	12 644
2008.	11 299	11 469	13 421	14 552	15 621	15 574	15 368	14 858
2009.	12 116	12 119	14 806	14 942	14 373	15 480	15 255	
2010.	15 880	17 187	17 976					
	Prosent							
1989.					114	116	110	100
1990.	113	116	122	127	117	121	113	100
1991.	86	107	113	117	113	115	106	100
1992.	90	93	109	106	101	104	102	100
1993.	77	86	96	96	99	96	105	100
1994.	72	71	88	98	108	107	103	100
1995.	72	73	94	109	112	117	105	100
1996.	63	69	82	101	111	111	107	100
1997.	67	71	84	93	110	110	108	100
1998.	79	108	103	133	113	122	116	100
1999.	112	122	103	114	116	110	103	100
2000.	108	88	88	118	114	119	111	100
2001.	72	77	91	108	117	114	100	100
2002.	92	93	114	101	104	99	99	100
2003.	65	66	78	95	101	104	97	100
2004.	68	73	80	95	102	102	98	100
2005.	72	80	94	114	110	111	108	100
2006.	93	84	94	111	110	109	106	100
2007.	75	73	94	109	113	115	102	100
2008.	76	77	90	98	105	105	103	100

The Quarterly Investment Survey. Manufacturing, Mining and Quarrying and Electricity Supply, 4th Quarter 2009

Table 1. Estimated and final investments. Manufacturing, Mining and Quarrying and Electricity Supply.
Mill. NOK and in per cent of final investments

Investment year	Estimated and final investments according to the survey in							Final investments
	May the year before investment year	August the year before investment year	November the year before investment year	February in the investment year	May in the investment year	August in the investment year	November in the investment year	February the year after investment year
Mill. NOK								
1989.					22 715	22 986	22 120	21 036
1990.	14 989	16 455	18 696	20 389	20 553	20 533	19 611	18 731
1991.	15 894	17 267	19 450	20 208	21 096	21 099	19 905	18 836
1992.	16 386	16 868	18 522	17 825	19 325	19 417	18 638	19 217
1993.	14 830	16 032	18 217	18 418	18 282	18 335	18 523	17 951
1994.	11 949	12 132	14 890	16 943	18 090	18 320	17 788	17 629
1995.	14 035	15 398	20 936	22 712	23 663	23 775	23 188	22 843
1996.	14 025	14 953	19 244	23 744	26 373	26 022	25 078	24 144
1997.	17 102	17 567	20 503	23 457	24 758	25 046	24 311	23 898
1998.	17 689	20 793	23 649	27 396	26 039	26 447	25 519	24 788
1999.	18 342	19 207	19 710	21 137	21 962	21 698	21 072	21 170
2000.	17 131	16 422	18 070	20 626	21 727	22 043	21 449	20 410
2001.	15 935	16 073	19 883	23 014	24 359	25 027	23 858	24 167
2002.	21 839	22 152	24 288	25 247	26 861	25 848	25 619	25 860
2003.	19 746	19 872	22 515	22 823	23 960	24 919	24 172	24 156
2004.	19 396	19 796	22 884	24 558	25 512	26 574	26 141	26 268
2005.	16 812	18 891	22 451	26 761	27 349	28 452	27 821	27 796
2006.	23 869	23 418	27 614	29 413	31 782	32 262	32 732	32 116
2007.	24 432	24 497	31 306	37 959	39 309	41 494	39 713	39 096
2008.	31 515	34 580	41 186	45 724	47 545	48 824	48 777	48 793
2009.	33 354	35 015	38 906	38 346	40 918	41 961	40 211	
2010.	33 981	35 446	36 636					
Per cent								
1989.					108	109	105	100
1990.	80	88	100	109	110	110	105	100
1991.	84	92	103	107	112	112	106	100
1992.	85	88	96	93	101	101	97	100
1993.	83	89	101	103	102	102	103	100
1994.	68	69	84	96	103	104	101	100
1995.	61	67	92	99	104	104	102	100
1996.	58	62	80	98	109	108	104	100
1997.	72	74	86	98	104	105	102	100
1998.	71	84	95	111	105	107	103	100
1999.	87	91	93	100	104	102	100	100
2000.	84	80	89	101	106	108	105	100
2001.	66	67	82	95	101	104	99	100
2002.	84	86	94	98	104	100	99	100
2003.	82	82	93	94	99	103	100	100
2004.	74	75	87	93	97	101	100	100
2005.	60	68	81	96	98	102	100	100
2006.	74	73	86	92	99	100	102	100
2007.	62	63	80	97	101	106	102	100
2008.	65	71	84	94	97	100	100	100

The Quarterly Investment Survey. Manufacturing, Mining and Quarrying and Electricity Supply, 4th Quarter 2009

Table 2. Estimated investments by sector. Mill. NOK and change in per cent

Industrial classification	Estimated investments			Change in per cent	
	2009 colle- cted in 4th Q 2008	2010 colle- cted in 3rd Q 2009	2010 colle- cted in 4th Q 2009	From 2010 coll. 3rd Q 2009 to 2010 coll. 4th Q 2009	From 2009 coll. 4th Q 2008 to 2010 coll. 4th Q 2009
Manufacturing, mining and electric power . . .	38 906	35 446	36 636	3	-6
Machinery and equipment	25 323	21 255	21 843	3	-14
Buildings and construction	12 739	13 520	14 009	4	10
Manufacturing, mining and quarrying	24 100	18 259	18 661	2	-23
Mining and quarrying	365	519	257	-50	-30
Manufacturing	23 734	17 740	18 404	4	-22
Machinery and equipment	18 539	13 711	13 187	-4	-29
Buildings and construction	4 534	3 582	4 609	29	2
Food, beverages and tobacco	4 879	5 863	6 276	7	29
Food products	4 340	5 212	5 459	5	26
Textiles, wearing apparel, leather	106	119	98	-18	-8
Wood and wood products	1 106	501	746	49	-33
Paper and paper products	977	651	500	-23	-49
Printing, reproduction	432	176	200	14	-54
Refined petro., chemicals, pharmac.	5 900	4 292	3 623	-16	-39
Basic chemicals	3 075	1 590	1 591	0	-48
Rubber, plastic and mineral prod.	1 287	701	845	21	-34
Basic metals	3 149	1 989	1 752	-12	-44
Non-ferrous metals	2 044	1 687	1 459	-14	-29
Fabricated metal products	1 287	796	1 014	27	-21
Computer and electrical equipment	1 403	953	960	1	-32
Machinery and equipment	1 290	512	688	34	-47
Ships, boats and oil platforms	532	390	515	32	-3
Transport equipment n.e.c.	246	107	124	16	-50
Repair, installation of machinery.	755	517	835	62	11
Furniture and manufacturing n.e.c.	387	174	226	30	-42
Electricity, gas and steam	14 806	17 187	17 976	5	21
Machinery and equipment	6 522	7 168	8 502	19	30
Buildings and construction	8 133	9 879	9 329	-6	15
Main industrial groupings:					
Intermediate goods	12 598	7 792	7 815	0	-38
Capital goods.	3 800	2 269	3 188	41	-16
Consumer goods, total	5 449	6 176	6 409	4	18
Durable consumer goods	266	158	160	1	-40
Non-durable consumer goods	5 183	6 019	6 248	4	21
Energy goods	17 058	19 210	19 225	0	13

The Quarterly Investment Survey. Manufacturing, Mining and Quarrying and Electricity Supply, 4th Quarter 2009

Table 3. Estimated and final investments per quarter, by industry. Mill NOK. and change in per cent.

Industrial classification	2009						
	Total	Final investments			Estimated investments 4th Quarter	Change in per cent	
		1st Quarter	2nd Quarter	3rd Quarter		From 4th Q 2008 to 4th Q 2009	From 3rd Q 2009 to 4th Q 2009
Manufacturing, mining and electric power	40 211	8 732	10 272	9 850	11 357	3	-4
Machinery and equipment	23 742	5 700	6 047	5 677	6 318	-6	-6
Buildings and construction	15 237	2 798	3 827	3 749	4 863	20	-2
Manufacturing, mining and quarrying	24 956	6 120	6 508	5 439	6 888	4	-6
Mining and quarrying	2 326	520	959	573	274	537	-10
Manufacturing	22 630	5 601	5 550	4 865	6 614	-5	-5
Machinery and equipment	16 322	4 178	3 956	3 703	4 485	-12	-7
Buildings and construction	5 673	1 255	1 417	1 007	1 994	25	-0
Food, beverages and tobacco	6 104	1 257	1 502	1 228	2 117	25	-4
Food products	5 543	1 108	1 362	1 132	1 941	28	-5
Textiles, wearing apparel, leather	116	42	38	16	20	9	-17
Wood and wood products	929	201	165	240	322	-16	-5
Paper and paper products	445	94	111	104	137	-54	-14
Printing, reproduction	366	153	84	59	70	-15	2
Refined petro., chemicals, pharmac.	6 638	2 110	1 536	1 504	1 487	13	-8
Basic chemicals	3 804	1 262	858	643	1 041	24	-2
Rubber, plastic and mineral prod.	1 167	272	424	194	278	-9	-4
Basic metals	1 684	358	449	336	542	-47	-8
Non-ferrous metals	1 355	285	396	215	459	-34	-10
Fabricated metal products	1 264	173	339	402	350	-2	6
Computer and electrical equipment	1 008	196	204	276	333	-28	-9
Machinery and equipment	765	297	176	103	188	-41	-13
Ships, boats and oil platforms	832	130	187	141	374	56	3
Transport equipment n.e.c.	153	50	47	11	45	-38	-4
Repair, installation of machinery.	898	206	216	205	272	19	2
Furniture and manufacturing n.e.c.	260	61	73	46	80	-33	-12
Electricity, gas and steam	15 255	2 612	3 764	4 411	4 469	3	-1
Machinery and equipment	5 825	1 140	1 401	1 653	1 630	-11	0
Buildings and construction	9 274	1 434	2 310	2 721	2 809	14	-2
Main industrial groupings:							
Intermediate goods	12 347	3 160	3 454	2 646	3 086	-2	-6
Capital goods.	3 689	825	932	705	1 225	-3	-2
Consumer goods, total	6 428	1 360	1 536	1 303	2 229	18	-4
Durable consumer goods	247	57	59	54	77	-7	2
Non-durable consumer goods	6 181	1 303	1 477	1 249	2 152	19	-4
Energy goods	17 748	3 387	4 349	5 195	4 817	4	-3

The Quarterly Investment Survey. Manufacturing, Mining and Quarrying and Electricity Supply, 4th Quarter 2009

Table 4. Estimated and final investments. Manufacturing. Mill. NOK and in per cent of final investments

Investment year	Estimated and final investments according to the survey in							Final investments
	May the year before investment year	August the year before investment year	November the year before investment year	February in the investment year	May in the investment year	August in the investment year	November in the investment year	February the year after investment year
Mill. NOK								
1989.					14 186	14 206	13 804	13 449
1990.	8 627	9 765	11 678	13 016	13 671	13 426	12 995	12 777
1991.	10 886	11 111	12 861	13 325	14 443	14 326	13 625	12 922
1992.	10 842	11 108	11 713	11 155	12 923	12 763	12 118	12 830
1993.	10 092	10 740	12 176	12 530	12 113	12 389	12 046	11 760
1994.	8 082	8 338	10 165	11 769	12 427	12 643	12 283	12 285
1995.	10 037	11 202	15 498	16 450	17 262	17 070	17 077	17 035
1996.	10 649	11 185	14 793	18 306	20 469	20 141	19 405	18 794
1997.	13 574	13 816	16 141	18 625	19 075	19 354	18 718	18 699
1998.	13 344	14 870	17 930	20 000	19 745	19 680	19 067	19 139
1999.	12 209	12 574	14 069	14 841	15 517	15 563	15 238	15 432
2000.	11 842	12 115	13 628	14 515	15 806	15 818	15 586	14 990
2001.	11 767	11 658	14 414	16 372	17 312	18 125	17 656	17 933
2002.	15 828	16 032	16 884	18 560	19 986	19 348	19 172	19 324
2003.	14 208	14 273	15 950	14 928	15 572	16 211	16 078	15 859
2004.	12 855	12 950	15 399	15 685	15 805	16 788	16 758	16 723
2005.	10 636	11 883	14 356	16 740	17 506	18 416	18 101	18 725
2006.	13 743	14 290	17 437	17 302	19 789	20 250	20 750	20 845
2007.	14 745	14 965	19 108	23 674	24 481	26 286	26 178	25 707
2008.	19 994	22 784	27 377	30 270	30 859	32 179	32 377	32 861
2009.	19 891	21 702	23 734	22 503	24 485	23 899	22 630	
2010.	17 201	17 740	18 404					
Per cent								
1989.					105	106	103	100
1990.	68	76	91	102	107	105	102	100
1991.	84	86	100	103	112	111	105	100
1992.	85	87	91	87	101	99	94	100
1993.	86	91	104	107	103	105	102	100
1994.	66	68	83	96	101	103	100	100
1995.	59	66	91	97	101	100	100	100
1996.	57	60	79	97	109	107	103	100
1997.	73	74	86	100	102	104	100	100
1998.	70	78	94	104	103	103	100	100
1999.	79	81	91	96	101	101	99	100
2000.	79	81	91	97	105	106	104	100
2001.	66	65	80	91	97	101	98	100
2002.	82	83	87	96	103	100	99	100
2003.	90	90	101	94	98	102	101	100
2004.	77	77	92	94	95	100	100	100
2005.	57	63	77	89	93	98	97	100
2006.	66	69	84	83	95	97	100	100
2007.	57	58	74	92	95	102	102	100
2008.	61	69	83	92	94	98	99	100

The Quarterly Investment Survey. Manufacturing, Mining and Quarrying and Electricity Supply, 4th Quarter 2009

Table 5. Final investments per quarter in Manufacturing. Mill. NOK

	1stQuarter	2nd Quarter	3rd quarter	4th Quarter
1989.	3 027	3 473	3 240	3 709
1990.	2 613	3 074	3 118	3 973
1991.	2 846	3 373	3 149	3 554
1992.	2 605	2 868	3 195	4 162
1993.	2 358	2 708	3 171	3 523
1994.	2 303	2 760	3 224	3 998
1995.	3 218	4 308	4 712	4 797
1996.	3 867	4 597	4 701	5 628
1997.	3 680	4 660	4 478	5 881
1998.	3 462	4 601	5 034	6 043
1999.	3 074	3 681	3 681	4 996
2000.	2 950	3 769	3 725	4 546
2001.	3 373	4 325	4 359	5 877
2002.	3 718	4 892	5 012	5 702
2003.	3 308	4 205	3 613	4 733
2004.	3 307	4 263	4 356	4 797
2005.	3 102	4 516	4 251	6 856
2006.	3 848	4 718	5 064	7 215
2007.	4 274	5 772	6 791	8 869
2008.	6 295	7 967	7 999	10 600
2009.	5 601	5 550	4 865	

The Quarterly Investment Survey. Manufacturing, Mining and Quarrying and Electricity Supply, 4th Quarter 2009

Table 6. Estimated and final investments. Electricity Supply. Mill. NOK and in per cent of final investments

Investment year	Estimated and final investments according to the survey in							Final investments
	May the year before investment year	August the year before investment year	November the year before investment year	February in the investment year	May in the investment year	August in the investment year	November in the investment year	February the year after investment year
Mill. NOK								
1989.					8 161	8 294	7 867	7 130
1990.	6 205	6 379	6 686	6 979	6 391	6 629	6 183	5 482
1991.	4 793	5 924	6 290	6 509	6 288	6 385	5 901	5 542
1992.	5 401	5 597	6 536	6 346	6 040	6 267	6 103	6 000
1993.	4 512	5 012	5 619	5 612	5 794	5 615	6 161	5 853
1994.	3 613	3 554	4 411	4 908	5 392	5 351	5 173	5 008
1995.	3 793	3 857	4 938	5 746	5 895	6 162	5 540	5 262
1996.	3 118	3 403	4 011	4 976	5 479	5 476	5 258	4 919
1997.	3 250	3 466	4 067	4 525	5 338	5 342	5 222	4 856
1998.	4 129	5 663	5 416	6 952	5 900	6 379	6 051	5 234
1999.	5 893	6 421	5 402	6 000	6 090	5 749	5 427	5 246
2000.	5 035	4 093	4 091	5 488	5 333	5 563	5 183	4 668
2001.	3 894	4 158	4 923	5 817	6 314	6 136	5 391	5 392
2002.	5 702	5 762	7 113	6 303	6 486	6 133	6 131	6 215
2003.	5 102	5 227	6 140	7 504	7 946	8 227	7 662	7 881
2004.	6 099	6 477	7 145	8 441	9 074	9 065	8 772	8 931
2005.	5 963	6 687	7 854	9 476	9 156	9 259	8 959	8 325
2006.	9 865	8 864	9 913	11 790	11 620	11 576	11 197	10 596
2007.	9 465	9 210	11 843	13 771	14 234	14 578	12 856	12 644
2008.	11 299	11 469	13 421	14 552	15 621	15 574	15 368	14 858
2009.	12 116	12 119	14 806	14 942	14 373	15 480	15 255	
2010.	15 880	17 187	17 976					
Per cent								
1989.					114	116	110	100
1990.	113	116	122	127	117	121	113	100
1991.	86	107	113	117	113	115	106	100
1992.	90	93	109	106	101	104	102	100
1993.	77	86	96	96	99	96	105	100
1994.	72	71	88	98	108	107	103	100
1995.	72	73	94	109	112	117	105	100
1996.	63	69	82	101	111	111	107	100
1997.	67	71	84	93	110	110	108	100
1998.	79	108	103	133	113	122	116	100
1999.	112	122	103	114	116	110	103	100
2000.	108	88	88	118	114	119	111	100
2001.	72	77	91	108	117	114	100	100
2002.	92	93	114	101	104	99	99	100
2003.	65	66	78	95	101	104	97	100
2004.	68	73	80	95	102	102	98	100
2005.	72	80	94	114	110	111	108	100
2006.	93	84	94	111	110	109	106	100
2007.	75	73	94	109	113	115	102	100
2008.	76	77	90	98	105	105	103	100

Vedlegg 3. Næringer som omfattes av undersøkelsen

Sifferkoden refererer seg til næringsstandard SN2007. Se Statistisk sentralbyrå (2007) NOS D 383 for nærmere om denne.

Bergverksdrift:

Bryting av steinkull og brunkull.....	05
Bryting av metallholdig malm.....	07
Bryting og bergverksdrift ellers.....	08
Bergverkstjenester.....	09.9

Industri:

Næringsmiddelindustri.....	10
Drikkevareindustri.....	11
Tobakksindustri.....	12
Tekstilindustri.....	13
Bekledningsindustri	14
Lær- og lærvareindustri.....	15
Trelast- og trevareindustri.....	16
Papir- og papirvareindustri.....	17
Trykking, grafisk industri.....	18
Petroleums- og kullvareindustri.....	19
Kjemisk industri.....	20
Farmasøytisk industri.....	21
Gummivare- og plastindustri.....	22
Mineralproduktindustri	23
Metallindustri	24
Metallvareindustri.....	25
Data- og elektronisk industri.....	26
Elektroteknisk industri.....	27
Maskinindustri.....	28
Motorkjøretøyindustri.....	29
Transportmiddelindustri ellers.....	30
Møbelindustri.....	31
Annen industri.....	32
Maskinreparasjon og -installasjon.....	33

Kraftforsyning:

Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning.....	35
--	----

Vedlegg 4. Serier som publiseres

Sifferkodene refererer seg til ny næringsstandard, bokstavkodene i parentes til serienavn i FAME-databasene.

Totalt for industri, bergverksdrift og kraftforsyning.....	05, 07, 08, 09.9, 10-33, 35	(TBD2)
Industri og bergverksdrift.....	05, 07, 08, 09.9, 10-33	(TBC1)
Bergverksdrift.....	05, 07, 08, 09.9	(TBAB)
Industri.....	10-33	(SNN10_33)
Nærings-, drikkevare- og tob.ind.....	10-12	(SNN10_12)
Næringsmiddelindustri.....	10	(SNN10)
Tekstil-, bekledn., lærvareind.....	13-15	(SNN13_15)
Trelast- og trevareindustri.....	16	(SNN16)
Papir- og papirvareindustri.....	17	(SNN17)
Trykking, grafisk industri.....	18	(SNN18)
Oljeraff., kjemisk farmas. industri.....	19-21	(SNN19_21)
Kjemiske råvarer	20.1	(SNN201)
Gummi, plast, mineralsk industri mv.....	22-23	(SNN22_23)
Metallindustri.....	24	(SNN24)
Ikke-jernholdige metaller.....	24.4	(SNN244)
Metallvareindustri.....	25	(SNN25)
Data-, elektrisk utstyrsindustri.....	26-27	(SNN26_27)
Maskinindustri.....	28	(SNN28)
Bygging av skip og oljeplattformer.....	30.1	(TCM2)
Annen verkstedsindustri.....	29-30 unntatt 30.1	(TCM1)
Maskinreparasjon og –installasjon.....	33	(SNN33)
Møbel- og annen industri.....	31-32	(SNN31_32)
Kraftforsyning.....	35	(SNN35)

I tillegg til disse seriene publiseres det også tall for investeringer etter Eurostats gruppering av varetyper¹ (Main Industrial Groupings):

Innsatsvarer.....	(E1)
Investeringsvarer.....	(E2)
Varige konsumvarer.....	(E3)
Ikke-varige konsumvarer.....	(E4)
Konsumvarer, i alt.....	(E5)
Energivarer.....	(E6)

¹ For oversikt over næringer som inngår i de ulike varetypene, se vedlegg 5

Vedlegg 5. Oversikt over næringer som inngår i de ulike varetyper²

E1	E2	E3	E4	E6
Innsatsvarer	Investeringsvarer	Varige konsumvarer	Ikke-varige konsumvarer	Energivarer
07	25.1	26.4	10.1	05
08	25.2	26.7	10.2	19
09.9	25.3	27.5	10.3	35
10.6	25.4	30.9	10.4	
10.9	26.2	31	10.5	
13.1	26.3	32.1	10.7	
13.2	26.5	32.2	10.8	
13.3	26.6		11	
16	28		12	
17	29		13.9	
20.1	30.1		14	
20.2	30.2		15	
20.3	30.3		18	
20.5	30.4		20.4	
20.6	32.5		21	
22	33		32.3	
23			32.4	
24			32.9	
25.5				
25.6				
25.7				
25.9				
26.1				
26.8				
27.1				
27.2				
27.3				
27.4				
27.9				

² Sifferkodene refererer seg til Standard for næringsgruppering SN2007. Se NOS D 417.

Vedlegg 6. Dekningsgrad, andel av totalinvesteringer og stratuminnndeling

Tabellen viser dekningsgrad målt i prosent av bruttoinvesteringer fordelt på publiseringsnivå samt næringens andel av totalinvesteringene. Dekningsgraden er beregnet ved å sammenligne bruttoinvesteringer i 2007 for utvalgsbedriftene mot bruttoinvesteringene for samme år rapportert for hele populasjonen. Andel av totalinvesteringer er beregnet på grunnlag av bruttoinvesteringene i industristatistikken.

Næring	Dekn. grad	Næringens andel av total investering
Bergverksdrift.....05, 07, 08, 09.9	52,5	3,1
Nærings-, drikkevare- og tob.ind..... 10-12	61,9	17,9
Tekstil-, bekledn.-, lærvareind..... 13-15	48,2	1,0
Trelast- og trevareindustri.....16	56,7	4,3
Papir- og papirvareindustri..... 17	96,6	4,1
Trykking, grafisk industri..... 18	56,8	2,1
Oljeraff., kjemisk farmas. industri..... 19-21	97,1	22,1
Gummi, plast, mineralsk industri mv...22-23	72,9	11,7
Metallindustri.....24	96,0	8,5
Metallvareindustri.....25	53,7	4,4
Data-, elektrisk utstyrsindustri.....26-27	85,0	5,1
Maskinindustri.....28	65,0	5,3
Bygging av skip og oljeplattformer..... 30.1	68,8	4,7
Annen verkstedsindustri.....29-30 unntatt 30.1	88,3	1,6
Maskinreparasjon og -installasjon..... 33	41,6	2,0
Møbel- og annen industri.....31-32	59,5	2,0
Totalt for industri og bergverk.....05, 07, 08, 09.9, 10-33	75,8	100,0
Kraftforsyning ³35	89,3	100,0
Delserier:		
Næringsmiddelindustri..... 10	61,1	16,4
Kjemiske råvarer20.1	97,1	15,3
Ikke-jernholdige metaller.....24.4	99,9	6,5

³ Beregningen av dekningsgrad for kraftforsyning er gjort på bakgrunn av rapporterte investeringer til den årlige elektrisitetstatistikken.

**Stratuminndeling på publiseringsnivå for industri og bergverksdrift
(antall bedrifter) for utvalg og populasjon, etter strukturstatistikk 2007**

Næring	Stratum 1		Stratum 2		Stratum 3		Stratum 4		Stratum 5		Total	
	Pop	Utv	Pop	Utv	Pop	Utv	Pop	Utv	Pop	Utv	Pop	Utv
SNN 05, 07, 08, 09.9	4	3	9	7	32	16	71	19	548	4	664	49
SNN10-12	101	76	132	88	302	131	375	71	1389	13	2299	379
SNN13-15	4	4	17	12	48	31	56	10	1115	5	1240	62
SNN16	22	20	43	37	133	59	174	23	1484	8	1856	147
SNN17	17	16	12	10	14	10	15	6	48	2	106	44
SNN18	11	11	9	7	60	27	117	23	1234	6	1431	74
SNN19-21	46	41	21	13	42	19	26	8	202	4	337	85
SNN22-23	26	24	53	35	159	61	121	10	990	10	1349	140
SNN24	35	32	11	10	15	3	13	1	95	1	169	47
SNN25	27	22	54	35	210	58	276	25	1884	3	2451	143
SNN26-27	40	35	43	26	74	17	86	3	552	1	795	82
SNN28	29	25	59	37	79	19	144	8	1202	8	1513	97
TCM2	63	51	44	18	68	11	45	2	310	2	530	84
TCM1	12	12	12	9	25	2	27	1	85	1	161	25
SNN33	28	15	47	20	127	26	106	7	1485	3	1793	71
SNN31-32	13	12	33	25	90	41	130	18	1686	2	1952	98
Totalt for industri og bergverk	478	399	599	389	1478	531	1782	235	14309	73	18646	1627

Stratuminndeling for kraftforsyningen (antall foretak) for utvalg og populasjon, etter årlig elektrisitetsstatistikk 2007

	Stratum 1		Stratum 2		Stratum 3		Stratum 4		Stratum 5		Totalt	
	Pop	Utv	Pop	Utv	Pop	Utv	Pop	Utv	Pop	Utv	Pop	Utv
SNN35	29	25	29	22	71	29	48	8	116	27	293	111

Definisjon av de ulike strata :

Ikke alle enheter i stratum 1 er med i utvalget og enkelte enheter i stratum 5 er med. Dette skyldes temporære avvik mellom populasjon og utvalg for variabler som næringskode, bedriftstype og annet. Det kan også skyldes større investeringsprosjekter som er inkludert før sysselsatte er registrert. Tallene baserer seg på sysselsettingsnivå registrert i det sentrale bedrifts- og foretaksregisteret (BoF)

Stratum 1	Stratum 2	Stratum 3	Stratum 4	Stratum 5
>= 100 sysselsatte	50-99 sysselsatte	20-49 sysselsatte	10-19 sysselsatte	0-9 sysselsatte

Vedlegg 7. Oppbygning Standard for næringsgruppering (SN2007)

Standarden har en hierarkisk inndeling med 5 nivåer. Nivåene har fått følgende betegnelser:

Næringshovedområde	f.eks.	C
Næring	f.eks.	10
Næringshovedgruppe	f.eks.	10.2
Næringsgruppe	f.eks.	10.20
Næringsundergruppe	f.eks.	10.201

Begrepet næring vil ofte bli brukt generelt, f.eks. vil det være naturlig å omtale hver produksjonsaktivitet i nasjonalregnskapet som næring, selv om disse vil kunne avvike fra 2-sifret NACE Rev.2.

Sifferkoden er selvstendig i forhold til bokstavkoden, noe som betyr at det er tilstrekkelig med sifferkoden for å angi en næring entydig. I BoF og ER registreres bare sifferkoden, men denne kan aggregeres til bokstavkode.

Detaljeringsgraden i SN2002 og SN2007

Detaljeringsgraden i SN2007 har økt på alle nivåer sammenlignet med SN2002. Tabellen nedenfor gir en oversikt over tallet på grupper på de ulike nivåene i SN2002 og i SN2007. Merk at næringsområde er tatt ut som nivå i SN2007.

SN2002

Kode	Betegnelse	Antall
A	Næringshovedområde	17
AA	Næringsområde	16
11	Næring	60
11.1	Næringshovedgruppe	222
11.11	Næringsgruppe	514
11.111	Næringsundergruppe	698
(av dette 255 nasjonale)		

SN2007

Kode	Betegnelse	Antall
A	Næringshovedområde	21
AA	Næringsområde -	
11	Næring	87
11.1	Næringshovedgruppe	270
11.11	Næringsgruppe	613
11.111	Næringsundergruppe	818
(av dette 297 nasjonale)		

De viktigste forskjellene mellom SN2002 og SN2007

I tillegg til endringen i nummersystemet er rekkefølgen mellom de ulike næringshovedområdene forandret. Den største forskjellen er at det har blitt innført flere tjenesteproduserende grupper. Gjennomgangen nedenfor gir en oversikt over de viktigste forskjellene mellom SN2002 og SN2007.

B: BERGVERKSDRIFT OG INDUSTRI

Ny næring:

09 Tjenester tilknyttet bergverksdrift

C: INDUSTRI

Reparasjon og installasjon av industrimaskiner skilt ut i en egen næring under industri:

33 Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr

I SN2002 ble slik virksomhet gruppert sammen med produksjon